

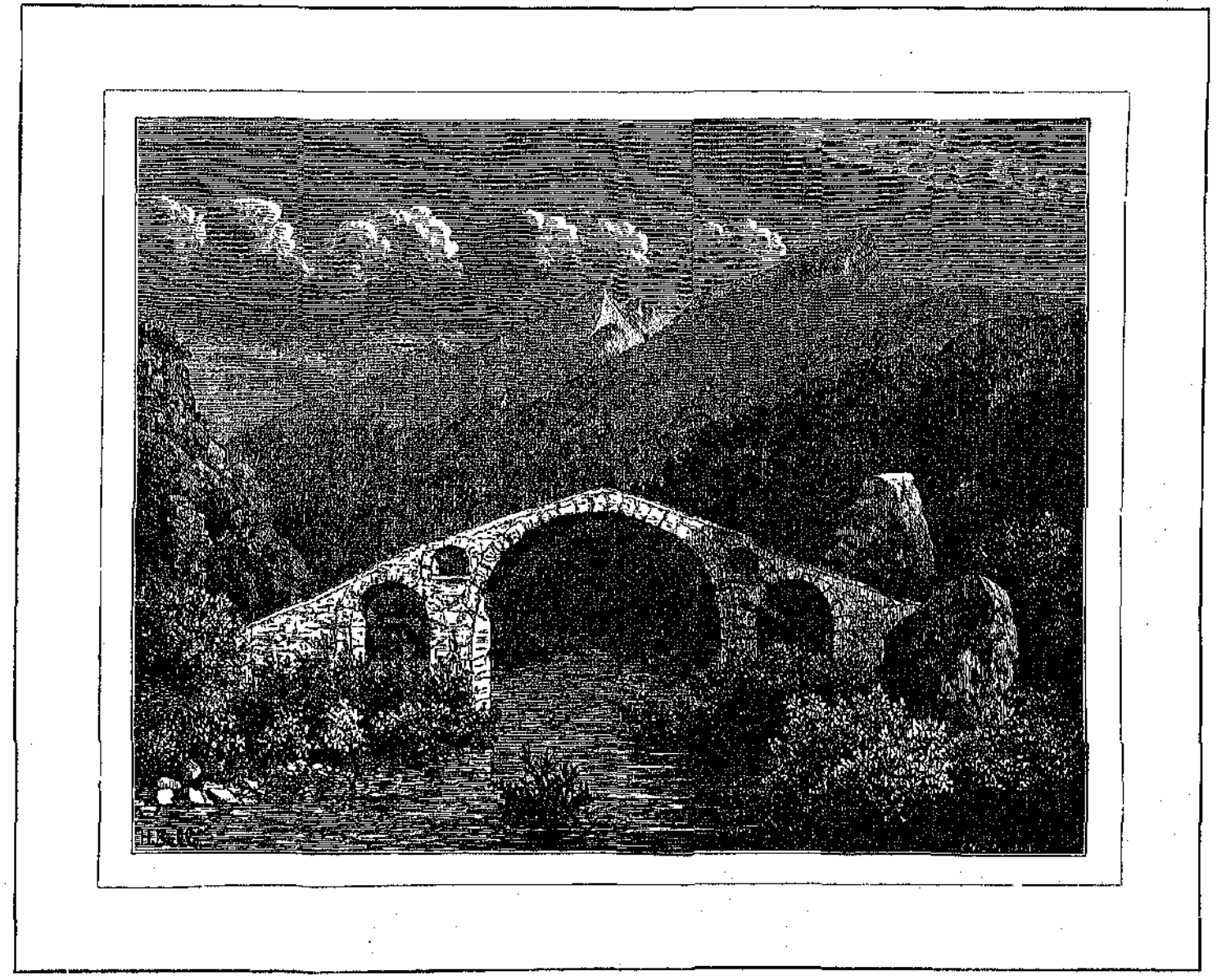

Ἔτος Β'. Ἐκδίδεται τῆ 1/18 καὶ 15/27 ἑκάστου μηνός. Ἐν ΑΕΙΨΙΑΙ τῆ 15/27 Φεβρουαρίου 1883 Τὴν ἑποστὰ προσληρομένη εἰς χροσόν. Φόλυ. 40. Μάρκ. 82. Ρόβλ. 18. Ἄρ. 44.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

<p>Γέγραφα ἐπὶ τοῦ Βιρώνα. — Παρὰ τὴν γάρον τοῦ βασιλέως Ὀθωνος. — Ὁ ἥρωδης τῆς Τρονδος Ἀλφ-Βέγγ. — Οἱ Δελφοί. — Ἡ μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Ὁδὸς τῆς Παλαιστίνης (συνέχεια). — Μεγάλῃ δ Παλαιολόγος (συνέχεια). — Ὁ μουσογράφος Ριζάρδος Βάγγου. — Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις. — Οἰκο-</p>	<p>μικὴ Ἐπιθεώρησις. — Βιβλιογραφικά. — Ἱστορησιασθὲς ἀπογράφον. — Γραμματικῶν τοῦ Ἑσπέρου. — Λιτόμματα καὶ λήσαις. — ΕΙΚΟΝΙΣΣ.</p> <p>Γέγραφα ἐπὶ τοῦ Βιρώνα. — Ἡ στήλη τοῦ Ὀθωνος. — Ὁ ἥρωδης τῆς Τρονδος Ἀλφ-Βέγγ. — Οἱ Δελφοί. — Ἡ ἐν Φαναρίῳ Κωνσταντινουπόλεως Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολή. — Τὸ μελόδραμα τοῦ Ρ. Βάγγου "Ἰάβριμα". (Ὁ μαγικὸς κήρυξ.)</p>
---	--

-3- ΩΡΑΙΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ. -3-

ΓΕΦΥΡΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΥΡΩΤΑ.

σμπάτης προς τους Γάλλους φίλος, ως άρχιστράτηγος δέ διεκρίθη επί τολμη και ανδρεία εις πολλές κατά των νομαδικών φυλών μάχας, εν αις κατατρόπως τους έχθρούς και τους ήνέγκας να υποταχθώσι. Πρό ενός δέ περίπου έτους παρέσχε τή πατρίδι αυτόν εξόχους υπηρεσίας συμπολεμίας μετ' τού γαλλικού στρατού και υποτάξας ούκ όλίγα άνταρτικά άραβικά πλήθη. Διά τών λόγων τούτων και τιμώται πολύ υπό των Γάλλων, άγαπώνται δέ υπό του λαού του. Αι πρώται πράξεις αυτού μετά την εις τόν θρόνον άνάρρησιν του υπέρσαν ό καθ' υφ' ύπερσίου τής αβλής του από τινος κάλακας τού άδελφού του, ό έπισημος τού κ. Ρ. ΟΛΜΒΟΝ, προσέδρου ύποσργού τής γαλλικής Δημοκρατίας, ως ύποσργού των έξωτερικών, τού SIDI LAHAZ BOU ΑΤΟΥΑ ως πρωθυπουργού, ανδρός έντιμότητος, έξαιρετα έχοντος προηγούμενα, σπανίως άραβικής μάθηςας και δικαιοκτικής παιδείας.

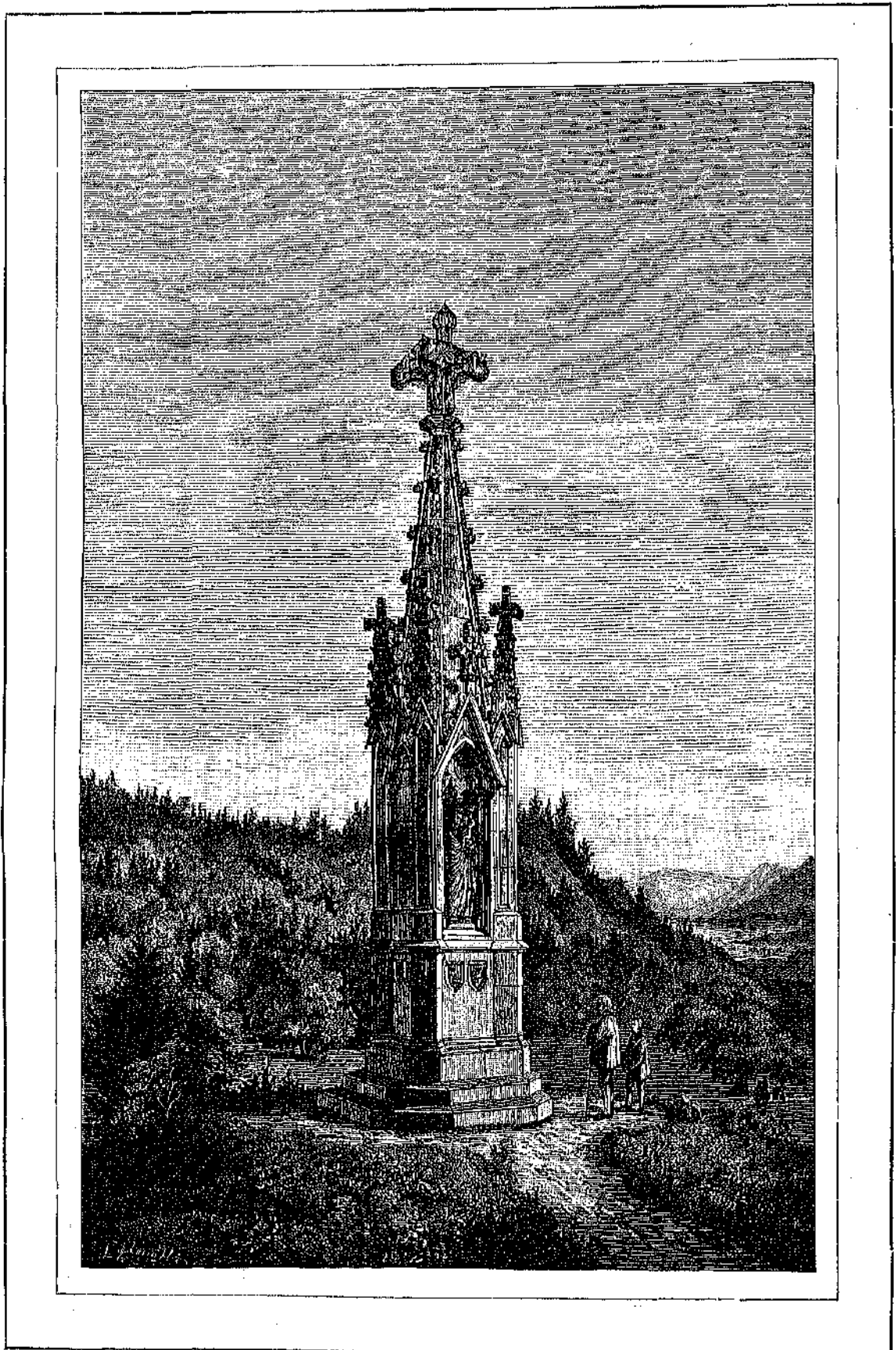
Ο νέος ήγεμών διόγει πάντοτε δίον ήθικόν και όσον ούδέν τε μεγαλοπρεπή· καίτοι δέ άνασμενίζμενος εις τόν εδραιωκόν πολιτισμόν όν είναι τό παράπαν φίλος τής πολιτείας και των άσιατικών έξων· τούτου έως ένεκεν άποστέρει επί τού παρόντος· να έγκρατασθή εις τά άνάκτορα τού ΒΑΒΔΟ, προτιμών ήσυχωτέραν διαμονήν έν τή ιδιαίτερω αυτού μεγάρω, κειμένη έν τή καταφύτρω κωμοπόλει ΜΛΙΣΑ, άπερχοση σιθηροδρομικώς ήμισιαν περίπου ώραν από τής πρωτεύουσας. Ούχ ήτον χάριν των συμπεφορώντων τού κράτους και τού λαού του κατέρχεται δις τής έβδομάδος εις τά άνάκτορα τού ΒΑΒΔΟ, έν ή έδρεύουσι τά ύπουργεία και τό άνάκτορον δικαστήριον, ού αυτός και μόνος άρχει έκδίδων άνεγκλήτους μεν άλλα περισκεμμένους τας οικείας διαταγάς και άποφάσεις. Γαλλικά τινες έφημερίδες ένεγράψαν ως

προσέγγι την εις Παρισίους μετάθειον τού ήγεμόνα και την αναπήρουν αυτού, κατά την άπουσίαν του, υπό τού κ. Ρ. ΟΛΜΒΟΝ, άγά θμως άγωνος άν θά έπαληθεύση ή εΐδησις αυτή καίτοι

Παρνασσού, ού ή χιονοσκεπής κορυφή ύψώται ως γίγας παμμεγέθης εις τόν διαυγέστατον αϊθέρα, θαλασσών επί των καταφύτων τής Φωκίδος παιδιών κείται ό κόλπος των Σαλόνων, ή άρχαία Κρίσσα. Κωνάχρους περιβρέχει ή θάλασσα την ώραίαν ταύτην χώραν, ήν κλύπτει πικυόανδρον δάσος έλαιών, παρικλείουσι δέ πρός βορράν οι άπότομοι τού Παρνασσού θράχοι, εις τούς πρόποδας των όποιων αΐζονται τό όλίγα λείψανα των άρχαίων Δελφών.

Ο εϋτυχέας να ΐδη την χώραν ταύτην και να θαυμάση τό μοναδικόν αυτής πανόραμα, ούδέποτε θεβήσκει άνάστασι να τό λησμονήση. Γαίτι κατόψοι και πυκναι έλίσαι καλύπτουσι σήμεραν την παιδιάν ταύτην, την εκκειομένην από τής παραλιας μέχρι των ύπορειών τού Παρνασσού, και πολυθρήβμοι κώμαι και πόλεις περιστέφουσι αυτήν, έν ή εις τό θάθος τού κόλπου κείται τό έργατικώτατον Γαλαξίδιον, τό κατέχον την θέαν τής άρχαίας Οικανθίας.

Πόσον διάφορος ήτο ή κατάσταση τής χώρας ταύτης κατά τούς πανορχαίους άκαίνους χρόνους, ούς περιγράφει ήμιν ή άρχαία έγγωρία παράδοσις, την όποιαν διηγούνται οι άρχαίοι ποιηταί και πωγράφοι και ό άρχαίος θμνος εις τόν Πόδιον Απύλλωνα, ό άνευ λόγου τή Όμήρω άποδιδομένος. Πρίν ή άκρόμη ό τού ήλιου φαινός θεός καταλάβη τας χώρας τής Ανατολής έως φωσίση ως θεός τού πολιτισμού τας χώρας τής Ελλάδος, την κοιλία των Δελφών έξουσίαζεν ως άπόλυτος άρχων ό φοβερός ύποχθόνιος θεός, ό έν τούς εγκάτους τής γής άνάσων και την γήν διά τής τριάντης του σείων Ποσειδών, ό εκ των ύπογειών αυτού μεγάρων τούς χρησμούς του τούς θνητούς μεταδίδων. Άγριοι ήσαν οι τής χώρας ταύτης κάτοικοι και οδδέν φυτόν έκάλυπτεν άκόμη τό έδαφος αυτής, διότι άγνωστος ήν αυτοίς ειστή ή τής γής καλλιέργεια.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΘΕΩΝΟΣ. (ΟΥΤΟ-ΣΑΥΛΕ.)

έχων λόγους να πιστεύσω ότι ό ήγεμών διακάως έπιθύρει να ΐδη την μητρόπολιν εκείνην τού νεωτέρου πολιτισμού.
 * Έν Τόνει, 17η Φεβρουαρίου 1883.
 * Ηλ. Παυλιανός.
ΟΙ ΔΕΛΦΟΙ.
 (Μετά ειδήσεως, έρα σελ. 312.)
 * Έπί τής βορείου άκτής τού Κορινθιακού κόλπου εις τούς πρόποδας τού μεγαλοπρεπούς

Αΐσσημείωτος είναι ή παράδοσις τής χώρας ταύτης, ήν άναφέρουσι οι άρχαίοι συγγραφείς. Περιηγούμενος ό Απύλλων την γήν έφθασε και εις την παιδιάν ταύτην και εύρον αυτήν λιμνομένην υπό τού άγρίου δράκοντος, τής Πυθούς, έφόνευσεν αυτήν μετά λυσσώδη πάλην και έν τή θέσει τού φόνου άνήγειρε θωμόν εις άνάμνησιν τής νίκης ταύτης. Έλειπον θμως εις τόν θεόν οι άνδρες εκείνοι, οτινες ως ισραΐς αυτού έμελλον να μεταδώσωσι την λατρείαν αυτού εις τούς μεταγενεστέρους· διό μεταμορφωθείς ό Απύλλων εις δελφίνα περιέπλεε τας θάλασσας εις άναζήτησιν των μελλόντων ιερών του, θεα συναντήσας πλείον έρχόμενον έμπορίου χάριν από Κνωσσού τής Κρήτης εις Πόλον τής Μεσσηνίας, ώδήγησεν αυτό εις Κρίσσαν τής Φωκίδος και μεταμορφωθείς πάλιν εις φαινόν άστέρα προέπεμψε τούς Κρήτας μέχρι των ύπορειών τού Παρνασσού έντειλας αυτοίς ν' άνεγείρωσιν ιερών εις τιμήν αυτού με μνημείον τού Δελφινίου Απύλλωνος. Ίδόντες οι Κρήτες την άγρίαν ταύτην παιδιάν και εύρόντες αυτήν άκατάλληλον εις καλλιέργειαν ήρώτησαν τόν θεόν τίτιν τρόπω ήθελον δυνηθή να περιζωνται εκεί· τή πρός τό ζήν άναγκαία· ό δέ θεός μειδιάσας προέειπεν αυτοίς τό μέλλον μεγαλείον τού τόπου, εις όν μετ' ού πολλή θά συρρέσκει μυριάδες άνθρώπων προθύμων να προσφέρωσι τας πλουσίας αυτών θυσίας εις τόν νέον θεόν. Η τού θεού προφητεία έπληθύνεσθε καθ' όλην την έκταση, διότι μετ' ού πολλή ή πρίν άγονος εκείνη παιδιά, ή περιβεβρεχομένη υπό λιμναζόντων οδάτων, μεταβλήθη εις άλλος κατάφυτον κεισομημένον υπό λαμπρών οικοδομών και πλουσιών αναθημάτων των κατ' έτος προσερχομένων πιστών. Κρήτες λοιπόν ήσαν κατά την κοινήν παράδοσιν οι εκ Κνωσσού πλεύσαντες ένταυθα και την λατρείαν τού Απύλλωνος, τού φαινού υιού τού ήλιου, εκ των χωρών τής Μικράς Ασίας εις την χώραν των Δελφών μετακομίσαντες, παραγκλινοθέντος τού ένταυθα έν άρχαιοτάτη έποχή λατρουμένου Ποσειδώνος.

Η Κρήτη, ή εύφορος και μεγάλη νήσος, διήρξεν ως εκ τής θέσεως αυτής μεταξύ των άκτών τής Μικράς Ασίας και των χωρών τής Ελλάδος εις των κυριωτέρων σταθμών, δι' ού ό πολιτισμός ειχε μεταβηθή εκ τής Ασίας μέχρις Ελλάδος. Η άρχαιοτάτη τής Κρήτης ιστορία, έν ή διαλάμπει τό όνομα τού Μίνωος τού πρώτου αυτής άρχοντος, άναφέρει ήμιν περι των κατορθωμάτων των τολμηρών αυτής κατοίκων, την έδξαν και τό μεγαλείον αυτής και τας άπειρωχείς αυτών έκστρατείας εις νήσους άποτάτας ως εκ τής κυριαρχίας των επί τής θαλάσσης. Κρήτες λοιπόν ήσαν οι τόν πολιτισμόν εκ τής Μικράς Ασίας εις την Ελλάδα μεταφεύσαντες. Κρήτες οι την λατρείαν των έν Ασία λατρουόμενων θεοτήτων εις την Ελλάδα μεταδόντες· Κρήτες ήσαν και οι πρώτοι ισραΐς τού Απύλ-

λωνος έν Δελφοίς, οι μετενεχόντες και τας εις τιμήν τού θεού έν Δελφοίς τελοούμενας εορτάς και θυσίας.
 Λαμπράν εικόνα των Δελφών άδει ήμιν ό Παισαυσίας έν τή δεκάτη έκδοχή τής Περιηγήσεώς του, έν ή λεπτομερώς περιγράφει τά οικοδομήματα και τά διάφορα ανθηματα, τά κοσμούντα τό ιερών τού θεού άλλος. Έν μέσω αυτου επί ύψηλής θέσεως ύψώτο ό μεγαλοπρεπής τού θεού ναός, έξάστηλος, θρησκευθόβου, εις των μεγαλειτέρων τής Ελλάδος ναών. Η πλουσία των Αθηναίων οικογένεια των Αλακμα-

Ο ΗΕΜΩΝ ΤΗΣ ΤΙΜΙΑΣ ΑΛΗ-ΒΕΗΣ.

ωνιδών έπεχείρησεν ιδίς δαπάνη την άνέγειριν τού κατά τά 548 Π. Χρ. έμπροσθέντος άρχαίου ναού. Σπίνθηρος ό Κορινθίος υπήρξεν ό τού ναού άρχιτέκτων, και Αθηναίοι ήσαν οι περιηγημέτεροι γλύπται οι ποιήσαντες τά άγάλματα τά κοσμούντα τά άετώματα αυτού, τας Μούσας, την Αητώ, τόν Απύλλωνα και την Αρτεμιν επί τού ενός άετώματος, και τόν Διόνυσον μετά των Θουάων επί τού άλλου. Τας μετόπας τού ναού έκάλωσαν κατά τόν Εύρωπίδην παραστάσεις τού Ηρακλέους και τού Ιολάου, φουεούσαν την Αερναίαν Ύδραν, τού Βελλεροφόντου φονεύοντος την Χίμαιραν, τού Διός, τής Αθηνάς και τού Διονύσου καταβαλλόντων τούς Γίγαντας. Κατάχρησα αναθηματα περίσσεπον τας στήλας και τά έπιστήλια. Τό εσωτερικόν τού ναού ήτο διηρημένον εις τών πρόναον, τόν σηνόν και τό άδυτον μένον, όπου ή Πούλα επί τρίποδος καθήμενη μετέδιδε τούς προσερχομένους τούς χρησμούς τού θεού. Απειρον ήτον τό πλήθος των άγαλμάτων, τά όποια έκάλωσαν οι ιερών άλλος· κατά χιλιάδας μετέφερον αυτά οι κατα-

πηγαί Ρωμαίοι εις Ρώμην ως λάφυρα τού πολέμου. Πολλά ήσαν και τά οικοδομήματα, έν οις οι διάφοροι τής Ελλάδος πόλεις έφύλαττον τούς θεσσαρούς, ούς είχαν άφιερώσει εις τόν θεόν. Ταιούτους θεσσαρούς είχαν έν Δελφοίς οι Σικυώνιοι, οι Σίφριοι, οι Θηβαίοι, οι Αθηναίοι, οι Κνίδιοι, οι Ποσειδαίαται, οι Σορακοόσιοι, οι Κορινθίοι, οι Κλαζομνίοι, οι Ακαάνθιοι και οι Μασσαλιώται. Ύπήρξεν ένταυθα και στοά των Αθηναίων, ήν ούτοι άνήγειρον εκ των λαφύρων τού πρώτου έτους τού Πελοποννησιακού πολέμου· υπήρξε και βουλευτήριον των Δελφών μετά τής

ιεράς εστίας, ως κέντρον τής γής· ό λίθος τής Σιβύλλης, έφ' ού έκάθητο ή Σιβύλλα και έχρημοδότη· άρχαίος και μέγας τού Απύλλωνος, θωμός ως και χαλκοῦς λόκος, τό ιερών τού θεού ζών, επί τού μετώπου τού όποιου ήτο κεκαταργημένη έπιγραφή δηλοῦσα ότι πρώτοι οι Αλακματιμόνιοι έδικαιούτο να προσέρχονται εις τό μνατεϊον τού θεού. Πρός βορράν τού ναού τού Απύλλωνος ήτο ό άσος τού Νεοποτλέμου, εις τιμήν τού όποιου των Δελφών έτέλειον κατ' έτος νεκρικάς θυσίας· πρός δε και ό λίθος τού Κρόνου, όν κατά την παράδοσιν κατέπιε και έξέμασεν οδτος· ή ιερά τού Απύλλωνος άσσηνη· ή των Κνωσίων λέσχη, κοσμομένη διά των λαμπρών τού Πολυγνώστου εικόνας και έν ή συνήρχοντο οι ένοι· τό θεάτρον και τό στάδιον· τό προάστειον ή Πολυαία· τό Αμφικτυονικόν συνέδριον, έν ή συνήρχοντο οι άπεσταλμένοι των διαφόρων πόλεων· ή Κασταλιαιηγη κτλ. Μετά τούς χρόνους τού μεγαλείου και τής δόξης έπήλθον χρόνοι ταπεινώσεως και δουλείας. Βάρβαροι λαοί αλσβαλον εις την χώραν και κατέστρεψαν πάν θεα ήρωτων και λαμπρών ειχε πλάσει ή ανθρωπίνη φαντασία. Όπου τό πάλαι υπήρχον πλούσια και μεγαλοπρεπείς πόλεις εξείνουντο άγρια και άκαλλιέργητοι πεδίαδες ως νεκρικας μανθίας, και τά όλίγα λείψανα των άρχαίων οικοδομών, τά διασωθέντα εκ τής καταστροφής, υπεθυμίζον εις τούς διαβάτας την άρχαίαν τής χώρας δόξαν. Έκ των μεγαλοπρεπών οικοδομών και των αναθημάτων των Δελφών όλίγα μόνον διασώθησαν λείψανα, και αι πτωχαί των Καστριωτών κληθείαι καλύπτουσι σήμεραν την θέαν, έν ή τό πάλαι έκείντοι οι Δελφοί. Οι κατά τούς νεωτέρους χρόνους την Ελλάδα περιηγηθέντες περιέγραψαν μεν τά άρχαία ταύτα λείψανα, άλλ' εκ τής καταστάσεως, έν ή ταύτα διασώθησαν δδόναντο είναι οι σχηματίση τις άκριθή εικόνα των άρχαίων Δελφών και τής άρχαίας αυτών τοπογραφίας. Μεγάλοι είναι οι σωροί τού χώματος, ούς αι χειμαρνώδη έροχαί παρέρσαν εκ τού Παρνασσού, και οτινες κατακάλυψαν τόν γάρον τούτου. Μετά την άπελευθέρωσιν τής Ελλάδος και την αναγέννησιν των σπουδών τής άρχαιοτήτος οι Δελφοί και ή πόλις αυτών έπεβλήσαν, ως ειδήσ, την προσοχήν

των λογίων, και πολλοί των νεωτέρων αρχαιο-
λόγων υπερίστανον επί τοις τούτοις και
ἀντιγράφαντες επιμελώς τὰς ἀνευρεθείσας ἐπι-
γραφάς. Ἐν τοῖς λογίοις τούτοις τὴν πρώτην θέ-
σιν κατέχει ἀναμφισβήτητος ὁ διάσημος φιλέλλην
καθηγητὴς Ὀτφφίδιος Μόλλερσ, ὅστις τὸν 1840
ἐπὶ πολλὰς ἐξοδικὰς ἐν Δελφοῖς διαμεινὰς
και πολλὰς ἀντιγράφας ἐπιγραφάς, ὑπὸ τῶν πε-
πρακταμένων τῶν Ἀπόλλωνος θεῶν πληγεῖς
ἀπέθανον ἐπαναργήσαντες εἰς Ἀθήνας και ἐπὶ τοῦ
Κολωνοῦ παρὰ τὰς Ἀθήνας καίτοι θεωρημένους.
Μετὰ τὸν Μόλλερσ και ἄλλοι πολλοὶ και κυ-
ριως μαθηταὶ τῆς γαλλικῆς τῶν Ἀθηνῶν σχολῆς
ἐπεχείρησαν ἀρχαιολογικὰς ἐκδρομὰς και ἐρεύνας
ἐν Δελφοῖς, και πλείοστον λόγον ἔδειξαν εἶναι αἱ
ἐπιγραφαί, ἃς κατὰ καιροὺς ἐξέδοκα. Πλὴν
οὐδὲν γενναῖον, οὐδὲν τέλειον κατορθώσαντες πρὶν
ἢ ἀνακαρῆ ὀλόκληρον τὸν Δελφῶν ὁ Σχολῆς
Μόνον γενική ἀνακαρῆ δύναται νὰ παράσχη
ἡμῖν ὅταν κἄπως ἀσφαλῆ πρὸς ἀκριβῆ διαγρά-
φῃ τῆς τοπογραφίας. Ἀλλὰ τὴν γενικὴν ἀνα-
καρῆν παρακαλοῦσιν οὐδαμῶς αἱ ἔτι μνη-
σείσαι καλόδοχοι τῶν Κωνσταντινῶν. Ἀρίστη ἐπο-
μένως εἶναι ἡ ἀπόφασις τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολο-
γικῆς Ἐταιρίας και γενναῖα ἡ ὑπόσχεσις τῆς
νὰ διανεργήσῃ ἐν Δελφοῖς γενικὴν ἀνακαρῆν,
ἀφ' οὗ προηγουμένης τῆς συμπλήρωσις τῆς Κυβερ-
νήσεως κατορθώσαι νὰ μετατοπίσῃ τὰς πτωχὰς
καλόδοχοι, τὰς κατεχούσας σήμερον τὸν ἱερὸν
χώρον. Ἐδῆ γὰρ ἀπὸ καιρίας νὰ ἴδωμεν
πραγματοποιούμενην τὸ κατ' ἄριστον τὴν ἀπόφασιν
αὐτήν, και περὶ τούτου οὐδόλοκος ἐμφυλλόλομεν,
ἀλλ' ἂν καὶ ἡ Ἐταιρία μὲσα ἐπαρκῆ πρὸς τούτου
ἔχει και οἱ διευθύνοντες αὐτὴν ἄνδρες ἐμφο-
ρῶνται ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ τῶν ἀρχαίων μνη-
μειῶν ζήλου, και δὲν θέλωσι θρασυνοῦναι διὰ τὸν
ἐν Δελφοῖς ἀνακαρῆν νὰ προσθέσασιν νέαν ὀφ-
φασιν εἰς τὸν στέφανον, οὗ διὰ τῶν προηγου-
μένων ἀρχαιολογικῶν ἀνακαρῶν ἐν Ἀθήναις,
ἐν Μοκίνας, ἐν Τανάγρα, δικαίως ἐκρήθησαν
ἄπει.

Ἐν Τεργεστή, μηνί Φεβρουαρίου 1883.

II. Περδάντης.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

(Μετὰ εἰκόνα, ἡρα σελ. 313.)

Ἀπὸ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1882
τὴν ἀρχαιότητα τὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἀκαδη-
μῶν, τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλην τοῦ
Γένους Σχολῆς, ὑποδέχεται τὸ μεγαλοπρεπὲς
μέγαρον, ὅστις σήμερον ὀπαικόνισμα δημοσιεῖται
ὡς "Ἐσπερος". Αἰώνια ἔλιος τέσσαρας και ἔτη
τὰ διήλθον ἡ περιφανέστατη αὕτη σχολὴ στε-
νοχωρημένη ἐν αἰκίμασιν ἀνεύξει τοῦ μεγάλου
ὀνόματος, ὑπερ αἰῶνας τοσοῦτοι προσεκώρυσαν
αὐτῇ, τοῦ μεγάλου προορισμοῦ, ὃν αὐτῇ εἰαυτῇ
προσεκόρυσεν.

Εἶπον αἰῶνας τέσσαρας, και νῦν τοὺς ἀπὸ
ἀλώσεως, ὑπὸ τὴν εὐφραγίης πικρὴ κατὰσταται ἡ
ἱστορία αὐτῆς· ἀλλ' ἂν μὴ ἐλαύνῃ με τυφλῇ
στοργῇ πρὸς τὴν γαλοῦχῆσαν πάντας τοὺς
καὶ ἡμῶς λογίους πνευματικὴν ταύτην τροφὴν
ἡδυνάμην να εἶπω ὅτι αὕτη ἡ γερὰ Σχολὴ
προσπῆρξε και τῆς ἀλώσεως. Ἀπὸ τῶν πρώτων
χρόνων τῆς ἱερόσεως τῆς Βυζαντινῆς Ἀδοκρά-
τορίας σχολὴ μεγάλη ἴδρυτο παρὰ τῶν πατριαρ-
χεῖων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μορφοῦσα στρα-
τιωτικὰ ὑπαρχαίους τοῦ δόγματος, κήρυκας και
διδασκάλους τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας και τοῦ
ἡμετέρου γένους, ἡ δὲ Σχολὴ αὕτη, μετ' ἑλίας

των κοσμικῶν ἐπιρροῶν τὰς ἀντιποίας, καιπερ
ὑποστάσα λαμπρὸν ναῦμα ἐπὶ Ἄλντος τοῦ
Ἰωάννου, διετέλει ὑφισταμένη και κατόπι,
ἡκούστο μετ' εὐφραγίας ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν
Κομνηνῶν, συμβολῆν ἔδεικτο λόγιου και κοινο-
φελεστάτην παρεῖχε ἕως τῆς ἀλώσεως λειτουρ-
γοῦσα. Ταύτην ἀνασυστάσαν ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς
πατριάρχου Γενοαίου τοῦ Σχολαρίου ἡ Ἐκκλησία
παρ' εἰαυτὴν εἶχε περιβάλουσα, συντηροῦσα και
προάγουσα, συμβολῆν αὐτῇ χρωμένη ἀρίστη και
δεξιῇ χειρὶ εἰς διεξαγωγὴν ζητημάτων μεγάλων,
εἰς λύσιν σπουδαίων ὑποθέσεων. Οὕτως οἱ δι-
δάσκαλοι αὐτῆς εἰργάζοντο ἀπὸ τῆς ἀλώσεως,
ὅς και πρότερον, ἐν τῇ πατριαρχείῳ, ἡ δὲ
Μ. Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐδέποτε
διέλιπεν εἰς διδασκαλίαν ἐν αὐτῇ και διεύθυνον
καλοῦσα τοὺς ἀρίστους τῶν κατὰ καιροὺς ἡμε-
τέρων λογίων, ὅς ἡ ἱστορία τῆς Σχολῆς ταύτης
τεκμηριεῖται. Γεννάσιος ὁ Σχολάρχης ἐκτελεῖται
πατριάρχης τῇ 1464 ἴσως ἀγαθότατη σχολάρχην
Ματθαίου τὸν Καμρανώτην, τοῦτον δὲ θάνατον
μετὰ διδασκαλίαν τράκοντα και πλέον ἔτιον δια-
δέχεται Μανουὴλ ὁ Κρήσιος. Οἱ κατὰ τὰ
μέσα σχεδὸν τοῦ 1517. αἰῶνος πατριαρχεῦσαντες
Διονύσιος ὁ Β'. ὁ ἀπὸ Νταυρηδίωνος και Ἰωά-
σαφ Β'. ὁ Μεγαλοπρεπῆς καλοῦσιν εἰς σχολαρχί-
αν ὁ μὲν τὸν Μετὰ τὴν Ἐρμῶδωρον Λήσταρχον,
ἀλλ' ὑπὲρ πάντας τοὺς συνηρόμενος δὲ
τῆς 1571. ἐκαστοναστηρίδος ὁ πατριάρχης Πα-
φαλὴ Β'. μεταπέμπεται σχολάρχην Φραγγίσκον
τὸν Κόκκον, ὁ δὲ πολὺτάς Κυρίλλος Α'. ὁ
Λούκαρις τὸν φιλόσοφον Θεόφιλον Κοροδαλέα·
ὁ Ἰωάννης Καρσοφύλλης, ὁ Σεβαστὸς Κυμνήτης,
ἀλλ' ὑπὲρ πάντας τοὺς συνηρόμενος και τοὺς
ἐπιγενομένους ὁ πολὺς ἐξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρος
Μαυροκορδάτος διδάσκωντες ἐπὶ μακρὸν ἡ στραχὸν
χρόνον κλειόμενοι τὴν Σχολὴν, κατὰ τὰ τελευ-
ταῖα ἔτη τοῦ 1571. αἰῶνος. Ἰνα μὴ παραλίπω
δὲ τοὺς ἐπιφανοῦς ἐν τῇ μετὰ τῶνα 1617. αἰῶνι
σχολάρχης και διδασκάλους, ἀναφέρω τὸν Ἰά-
κωθον Μάνον Ἀργεῖον, τὸν Ἀντώνιον Βουζάντιον
και τὸν Καλλίνικον Νάξιον, ἐν ἀρχαῖς τοῦ αἰῶ-
νος τούτου, τὸν Δωρόθεον Ἀσθονίον, τὸν Ἀνανίον
Ἀντιπάριον και τὸν κλεινὸν Νικόλαον Κριτιάν
περὶ τὰ μέσα αὐτοῦ, οἱς προστεθεισῶν πρώτος
και ἔσχατος τῶν ἀνδρόνων διδασκάλων τῶν κατὰ
χρόνον ὁ περικλεῖς ἐκ Κερύρας φαστῆρ Εὐ-
γένιος Βουλόγρης. Ἐν δὲ τοῖς τελευταίοις ἔτεσι
τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος τὸν ἐκ Σηλυθρίας Ἀρσένιον
και τὸν Σέργιον Μακρῆτον. Αἱ αὐγαί τῆς ἡμε-
τέρας 1617. ἐκαστοναστηρίδος εἶδον λαμπρόντας
τὴν πρωτανικὴν ἔδραν τῆς μεγαλωνόμου ταύτης
Σχολῆς τὸν ἀειδόμενον Δωρόθεον Πρώτον, τὸν
Στέφανον Δούγκαν, τὸν Κωνσταντίνον Κοῦμαν,
τὸν Σέργιον Μιστάκην· οἱ χρόνοι ἡμῶν ἐγέ-
νοντο τέλος μάρτυρες τῶν μόχθων και τοῦ ζή-
λου, μετ' ὃν εἰργάζετο ὁ ἀειδόμενος ἡμῶν διδά-
σκαλος Εὐστάθιος Κλεόβουλος, ὅπως ἀναγῆγη
τὴν σχολὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν εὐκλείαν, ἣν ἐπα-
δίωξαν και ἀπὸ τοῦ 1820, ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν
σχολαρχήσαντες ἐναλλάξ, Σαμουὴλ ὁ Κύπριος
και Νικόλαος ὁ Λογιάδης.

Πάντας δ' οὗτοι και οἱ τούτους διαδεχόμενοι
και ἀπακαλῶς πάντες οἱ διδασκαλοὶ τῆς πα-
τριαρχικῆς ταύτης ἀκαδημίας, τετρακόσια τριά-
κοντα ἔτη ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ἄχρι τοῦδε πατρι-
άρχης και ἀρχιερεῖς, κήρυκας τοῦ εὐαγγελίου
και διδασκάλους, ἄρχοντας λαῶν και πολιτικῶς
ἄνδρας μορφοῦντες, ἐδωροφόρον εἰς τε τὸ γένος
και τὴν Ἐκκλησίαν. Βεβαίως ἡ τότε παιδεία
και ἡ νῦν διαφερόμενη κατὰ τὰς μεθόδους και
τὰ συστήματα τῆς διδασκαλίας· ἀλλὰ πολλὰ ἔτη
κατεβάλλοντο ὅπως κατανοήσασιν οἱ μαθηταὶ
τῆς σχολῆς τὴν πατρίαν σοφίαν, ἣς ἡ ἐρημί-
νευσις, ἡ διδασκαλία και ἡ ἀνάπτυξις ἦν ὁ σκο-

πὸς τῆς Σχολῆς· ἡ διδασκαλία τῶν πατριάρχων
και τῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἦν ὁ
πρῶτος και κύριος σκοπὸς τῆς Σχολῆς, ἐκ πα-
ραλλήλου δ' ἔδεικνεν ἡ ἐρημνία τῶν θεολογικῶν
συγγραμμάτων τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἰδί-
α τοῦ Ἰωάννου Δομασακίου, ἡ ἐρημνία τῶν συγ-
γραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐφ' ὃν μάλιστα
ὀγκώδη και ἐπάλληλα ὑπομνήματα ἔγραψεν ὁ
Κοροδαλέος, χρησιμεύσαντα και τοῖς ἐπιγενο-
μένοις ἐπὶ ἕνα και πλέον αἰῶνα· τὰ στοιχεῖα
τοῦ Εὐκλείδου και αἱ κωνικὰ τομὰ, ἡ ῥητο-
ρικὴ τοῦ Ἀριστοτέλους και τοῦ Ἀθωνίου τὰ
προηγουμένα ἦσαν ἀπαραίτητα· ἀλλὰ παλαιὰ
ἰδέαι ἐπιστημονικαὶ ὄλην και ἐδωροῦνται δι-
δασκαλία ἡκούστο ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ μέχρι
τοῦ 1617. αἰῶνος· κατὰ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης
ἐκαστοναστηρίδος, ὅτε ὁ Παναγιωτάτης Κυρίλλος
μετέφρασα τὸ περὶ πληθῶς κόσμον τοῦ Φου-
τελλου, ὁ Σέργιος Μακρῆτος ὑπερακρίβων τὴν
ἀκηνσίαν τῆς γῆς και τὴν περὶ αὐτὴν κίνησιν
τοῦ ἡλίου ἔγραψεν ἐπὶ τούτῳ σύγγραμμα, ὑπερ
ἐπιγράφεται "Ἰρῶσιον ἐκ τῆς Ἑλληστικῆς πα-
νοπίας κατὰ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Κοπερνικεῖου
συστήματος".

Οὐδὲ πόσα ἔτη διήρκει ἡ διδασκαλία γι-
νώσκων· ἀρκεῖ δὲ τῇ φιλοστορίῳ ἵνα γινώσκῃ
ἔτι ὁ χαρακτῆρ τῆς Σχολῆς ἦν κυρίως φιλο-
σοφικὸς και θεολογικὸς, ὁμοτιχῶς δὲ σήμερον
ὁ μὲν πρῶτος ἐξέλιπεν, ὁ δὲ δεύτερος ὑπάρχει
περιττῇ και ματαία χρόνον ἀπόλλαι μετὰ τὴν
ἴδρσιν τῆς ἐν Χάλκη θεολογικῆς Σχολῆς· ἀναμ-
φιλεκτον ὅμως ἔστιν ὅτι ἀρχιερεῖς οὐδαμῶς
καὶ διδασκάλους ἀπειραρίμους ἐμόρφωσαν ἐν
τοῖς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνοις ἡ Σχολῆς, ἐφ' ὃν
δικαίως εἶδον τέσσαρας αἰῶνας ὁμοιωῦς αὐτῇ
διακειμένην τὴν κραταιὰν τὴν ἀσμανθῶν αὐτο-
κρατορίαν, ὁ δ' ἡμέτερος αἰὼν ἀνεγράφη προσά-
την τῆς ἀκαδημίας ταύτης τὸν μεγαλοπρόγραμμα
σοφιστῶν Σελμῆ Γ'.

Ἀλλ' ἔδει σημεῖωσάσως ἔστιν ἡ εὐνοια και
ἡ μέριμνα ἣν ἐπεδείκνυτο ἡ Μ. Ἐκκλησία Κων-
σταντινουπόλεως· ὁ πατριάρχης Διονύσιος Β'.
καλοῦν εἰς σχολαρχίαν τὸν Μετὰ τὴν Ἐρμῶδωρον
Λήσταρχον ἔγραψεν ὅτι δικαιοτέρα ἔσται ἡ
δόξα, ἣς ἀπῆλθε διδάσκων ἐν Φερόδωρ, εἶπερ
εἰς τοὺς ἀγνοῦστας ὁμογενεῖς αὐτοῦ μετὰ τοῦ
τὸς βαθείας γνώσεως, ὃν κοινονοῦς καθίστα τοὺς
ἐν Ἐσπερίῃ, ἔθνα σοφοὶ ὑπῆρχον ἔσπεροι πολλοί.
Ὁ δὲ Παπαλὴ Β'. καλέσας ἄπας και δις διδά-
σκαλον τὸν Φραγγίσκον Κόκκον ἡπείλησε τέλος
ἔτι φρικωδέστατος ἐμελλε κατ' αὐτοῦ τὸ ἐκ-
σφενδονισμὸν ἄρας, "αἱ τοῖς ἀπειθοσιν ἀπόκεινται",
ἐν περιπτώσει παρακοῆς. Γρηγόριος ὁ Ε'. ἐν
τῇ τρίτῃ πατριαρχείῳ, ἐκάλεσε τὸν σοφὸν και
ἐπ' ἀρετῇ μέγα κλέος ἀράμενον Γρηγόριον τὸν
Σαράφην εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς, ἐν
ἑτέρῃ ἐπίσης μεγάλῃ σχολῇ διδάσκοντα, τῇ ἐν
Κυθωνίας. Γρηγόριος ὁ ΣΤ', ἐν τῇ πρώτῃ πα-
τριαρχείῳ, προέστηεν αὐτῆς τὸν Σαμουὴλ Κό-
πριον τὸ δεύτερον, και Σωφρόνιος ὁ Γ'. ὁ νῦν
πατριάρχης Ἀλεξανδρείας τὸν Εὐστάθιον Κλεό-
βουλον.

Και τῇ μετὰ ζήλου ἐκτελήσασιν τοῦ καθή-
κοντος σχολαρχῶν και διδασκάλων ἡ Μ. Ἐκ-
κλησία λαμπρότητα προδίθη τὰ γέρα και τὰ
ἀμοιβὰς· ὁ Μανουὴλ Κορίνσιος, οἱ Ζυγομαλάδας,
ὁ δὲ ἀπορρήτων, ὁ Ἰωάννης Καρσοφύλλης, ὁ
Ἰάκωθος Μάνος Ἀργεῖος, ὁ Νικόλαος Κριτιάν,
ὁ Εὐγένιος Βουλόγρης, ὁ Νικόλαος Λογιάδης
ἦσαν τετιμημένοι ἀνωτέροις τιμῶν ὀφφικίους τῆς
πατριαρχικῆς αὐλῆς, ἕνα παραλίπω πολλοὺς
ἄλλους· ὁ Θεόφιλος Κοροδαλέος ἐξεμροτονεῖτο
μητροπολίτης Ἀρσῆς, τὸν δὲ Καλλίνικον Νάξιον
μητροπολίτην Ἰθάκῃ· Ἡρακλείας ἀναδειχθέντων
οἱ προδύχοντες τοῦ γένους και οἱ ἀρχιερεῖς ἀνε-

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ.

Τὸ κτίριον ἐκδομήθη ἐπὶ γηπέδου ἔχοντος
ἐμβαδὸν 2000 πηχῶν τετραγ. τὸ ὅλον δὲ τοῦ γη-
πέδου μετὰ τῶν περιβάλλον και τῆς ἀόδοου ἔχει
ἐμβαδὸν 5500 πηχῶν. Ὁ ῥυθμὸς τῆς οἰκοδο-
μῆς εἶναι καθαρῶς βυζαντινός. Μέχρι τοῦδε
ἐδωροῦνται ἔτι πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν προ-
πολαίων, τῶν κλιμακῶν, τῆς ἀόδοου, τοῦ ἰσο-
γείου και τοῦ περιβάλλου ἰσ. Τουρκ. δύο και
ἐπέκεινα χιλιάδες.

Θεμελιωθεῖσα τῇ 30 Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους
1880 ἡ νέα οἰκοδομὴ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους
Σχολῆς· ἐνεκαίνισθη τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1882,
κατὰ τὸ αὐτὸ δ' ἔτος ἐγένετο και ἡ τῶν μαθη-
μάτων ἐν αὐτῇ ἐναρξίς. Ἡ σχολὴ ἐκτίθη ἐπὶ
ὄψηλότερας τοῦ Φαναρίου θέσεως, ἐπὶ διοικήσει
λόφου, κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Μουχλιῶ (Μογ-
γολίαν) παρὰ τὸν ὁμιονμον ναῶν (ἐκκλησίαν
τῶν Μογγολίων), δε ἐκτίθη περὶ τὸν ἰγ' αἰῶνα
ὅπὸ Μαρίας, τῆς νόθου θυγατρὸς Μετὰ τὴν
Παλαιολόγου. Ἐκ ταύτης ἔλαβε και ἡ συνοικία
τὴν προσωρινὴν τὸν Μογγολίαν, διότι, νυμφου-
θεῖσα ἡ Μαρία χόνην τινὰ τῆς Καταρίας (Μογ-
γολίας) ἐπανῆλθε μετὰ θάνατον αὐτοῦ παρὰ τοῖς
οἰκείαις και διεβίωσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει,
ὅπου ἐκαλεῖτο ἔκτοτε Δέσποινα τῶν Μογγολίων.

Ἐπὶ τῆς θέσεως ἐφ' ἣς ὑποδομήθη ἡ Σχολὴ
ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον νεκροταφεῖον τῆς ἱστορικῆς
ταύτης Ἐκκλησίας (ἦν ὁ Τούρκου ἀποκαλοῦται
Καυλί-κλῆσις, ἦτοι ἐκκλησία αἰμομιμῆς, ἔθνα τῆς
ἐν αὐτῇ γενομένης μεγάλης σφαγῆς χριστιανῶν
κατὰ τὴν ἄλωσιν). Ἡ ταῦτος δὲ τοῦ νεκρο-
ταφεῖου ἐξηρησθήθη ὅτε, ἀνακαταμεινόμεν τοῦ
μέρους, εὐρέθησαν πλείοστοι τάφοι, ὅσται, ἐπι-
τάφιοι κλίμακας, λυχνία, ὀρειχθάλινα σκεῦη, και
ἐνετικὰ γυναικεία κοσμήματα.

Τὸ γήπεδον, ἐφ' ὃν προῦκεται νὰ οἰκοδομηθῇ
ἡ Σχολὴ ἀσχημάτως πολὺν χρόνον ἀκαθόνιστον,
τοῦθ' ὅπερ εἰς οὐ μικρὰς δυσχερείας ἐπέβηλε
κατ' ἀρχὰς τοὺς ἀρχιτέκτονας. Διαφόρων σχε-
δίων ὑποβληθέντων ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρχι-
τέκτονος κ. Κωνσταντίνου Δημητρίου χαραχθέν,
ὅπερ ἔδωκεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν σχῆμα τοσοῦτος
ἐπιρρικῶς, ὅνμα δὲ ἱκανοποιεῖ πᾶσας τὰς ἀπαι-
τήσεις τοῦ κτιρίου ὑπὸ τὴν ἐπιρρῆν τοῦ φωτισμοῦ,
τοῦ ἀερισμοῦ, τῆς χωρητικότητος, τῆς στερεό-
τητος και τῆς ἑλῆς οικονομίας. Τὸ σχέδιον
τοῦτο συμπεριέλαβε πᾶσας τὰς πέντε και εἰκοσιν
τῶν ἀριθμῶν αἰθούσας ἀπλοῦστατα κατὰ μήκος
και πλάτος, λυχνία, ὀρειχθάλινα σκεῦη, και
ἐνετικὰ γυναικεία κοσμήματα.

Ἐκ τῶν 25 εὐρυχωρῶν αἰθουσῶν τοῦ κτιρίου
δέκα μὲν εἰσιν ὀρειμῆται διὰ τὰς παραδόσεις
τῶν τάξεων, αἱ δὲ λοιπαὶ διὰ λοιπὰς τῆς Σχο-
λῆς ἀνάγκας, ἐξ ὃν ἀναφέρονται ἐν 500 πη-
χῶν τετραγ. ἐδωροῦνται αἰθούσας τῶν τελευτῶν,
τὴν ὀργανοθήκην, τὸ μουσεῖον, τὴν βιβλιοθήκην
μετὰ τοῦ ἀναγνωστηρίου, τὸ διὰ τὴν διδασκαλίαν
τῆς ἱστορίας ὑπερῶν, τὴν αἰθούσαν τῆς πε-
ριματικῆς φυσικῆς, τὸ Διεοικοντήριον, τὸ συνεν-
τευκτήριον, τὴν μεγάλην πρὸς διάγυσιν κατὰ τὰς
χειμαρινὰς ὄρας ἰσόγειον αὐλήν, τὸ ἐστιατόριον,
τὰ δύο θερμαντήρα και τὰς κρήνας· τὴν ἑλῆν
δὲ οἰκοδομὴν περιετέλει, ὅς διὰ λαμπροῦ στέμ-
ματος, ἡ περικαλλῆς κορωνὴ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου
περιουμένου ὑπὸ ἐξουσίαν.

Μανουὴλ Ἰ. Γεδεῶν.

Καίπερ φρονούντες ἔτι κτίρια δημοσίων σχο-
λείων δέον νὰ οἰκοδομηθῶνται μετ' ὅσον ἐνεσι
σοβαρῶς ἀπλότῶτος και ἀσθηρῶς οἰκονομίας, δὲν
δυνάμεθα νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ κτίριον
τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, οἰκοδομημα
περικαλλέστατον και μεγαλοπρεπές, ὅς ἡδούλοται
ἐκ τῆς παρατιθεμένης εἰκόνας, τιμᾶ ἔξοχους τὴν
Μεγάλῃ Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, τὴν
ἐφορεύσαν ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐπιτροπὴν, τὸν
ἀρχιτέκτονα, και ἐπὶ πᾶσι τὸν μεγατόμον ἄνδρα
Γεώργιον Ζαρίφην, τὸν ἀείμνηστον Ἀνανίον τὸν
Βατοπαϊδίνον, τὸν ἱερὸν ἐν Ἄθῃ Μοῆην τοῦ
Βατοπαϊδίου, ὃν εἰς τὰς γενναίας εἰσφορὰς δεξι-
λεται τὸ οἰκοδόμημα, και τοὺς λοιποὺς φιλο-
σοφους ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενεῖς, ὅτινας
ἀνάλαβον τὴν ἐπίπλυσιν τῶν πλουσιῶν
αὐτοῦ διὰ πάντων τῶν χειρῶν, και οἷτινας
συμπληρώσαντες θεθείας τὸ ἔργον ἀνευρίσκοντες
τὸ ὑπολειπόμενον χρηματικὸν ποσὸν πρὸς ἀπο-
περάτωσιν αὐτοῦ. Δικαίως δὲ και οἱ ἐξέτι οἱ
ἐπισκεπτόμενοι τὴν μεγάλην τοῦ Ὀθωμανικοῦ
Κράτους πρωτεύουσαν θεωροῦσι τὸ κτίριον τοῦτο
ὅς ἐν τῶν μάλλον ἀξιοθέτων και πολλοῦ τοῦ-
του μετὰ περιεργίας και ἐπιάνων ἐπισκέπτονται
και ἐξετάζουσιν αὐτὸ.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΙΣΤΙΝΗΣ.

Ἰπὸ Ἰ. Γ. Α. Φακουλίδου.

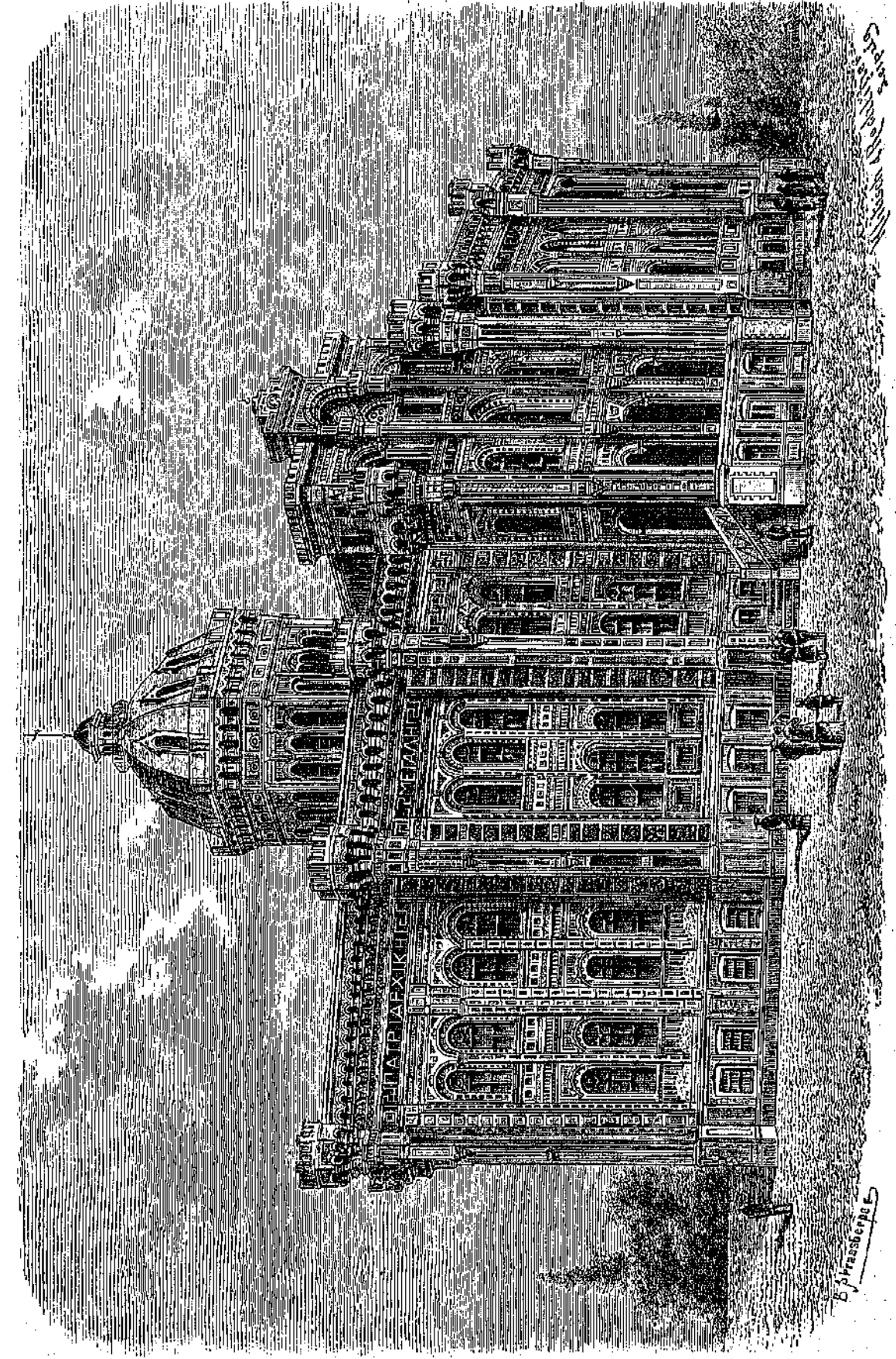
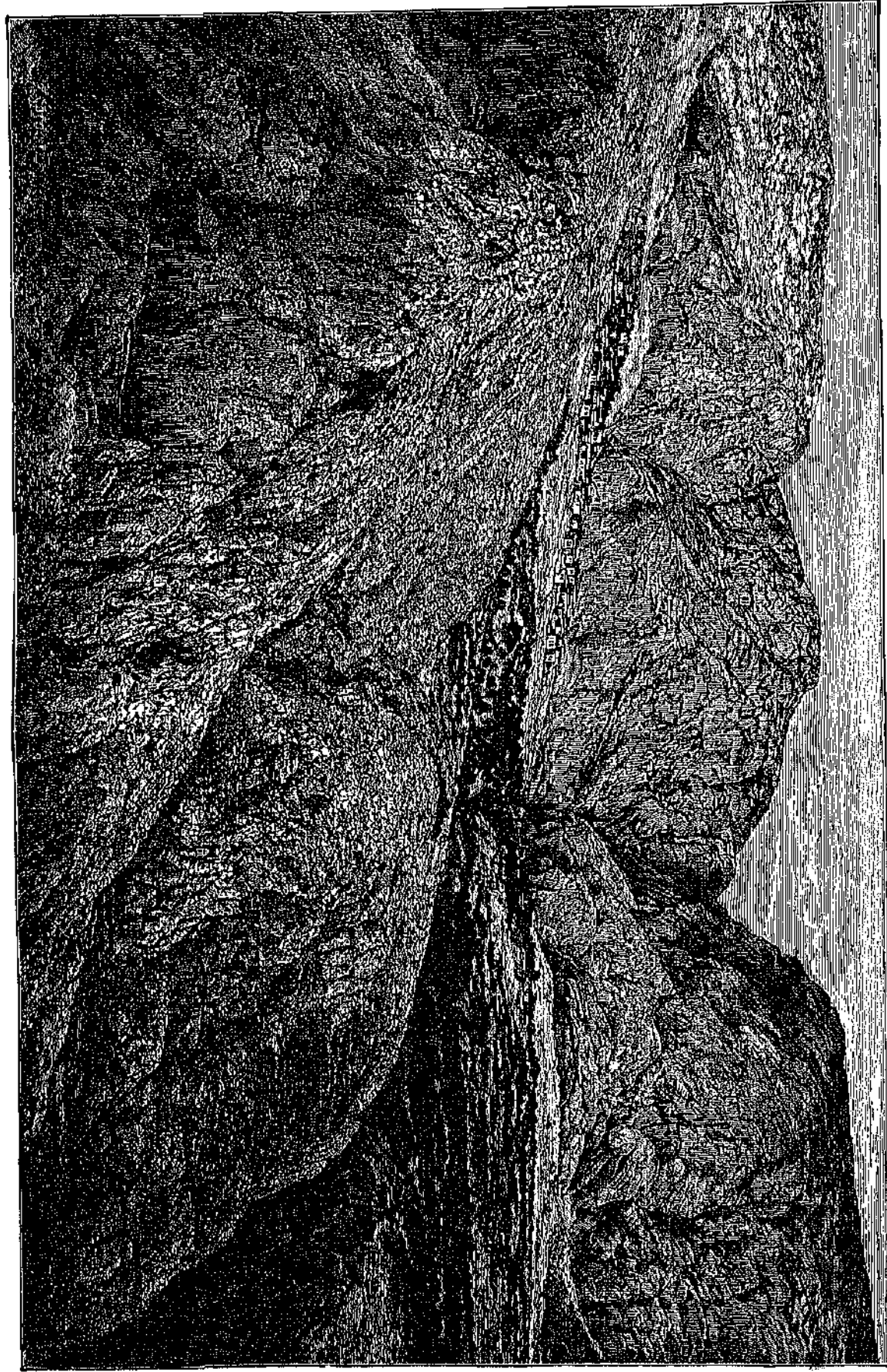
(Μετὰ εἰκόνα)

(2νέκυμα)

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ συμπεσοῦται
εἰς 28,000 ψυχῶν, ἐξ ὃν 18,000 Ἑβραῖοι, 8000
Μαμεθμανοὶ και 7000 Χριστιανοί. Τούτοις
προσθεῖτον ἐν καιρῷ τοῦ Πάσχα περὶ τὰς 8000
προσκυνητῶν ἐκ τῆς περιεργίας. Οἱ Ἑβραῖοι
ζῶσιν ἐν γένει ἐκ τῶν προσφροῶν τῶν ἐν Εὐ-
ρώπῃ ὁμοθρόσκων τῶν. Πολλοὶ Ἑβραῖοι ἐξ
Εὐρώπης ἔρχονται ἐνταῦθα, ἐν ἀποθνήσκου
τοῦθ' ὅπερ εἰς οὐ μικρὰς δυσχερείας ἐπέβηλε
κατ' ἀρχὰς τοὺς ἀρχιτέκτονας. Διαφόρων σχε-
δίων ὑποβληθέντων ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρχι-
τέκτονος κ. Κωνσταντίνου Δημητρίου χαραχθέν,
ὅπερ ἔδωκεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν σχῆμα τοσοῦτος
ἐπιρρικῶς, ὅνμα δὲ ἱκανοποιεῖ πᾶσας τὰς ἀπαι-
τήσεις τοῦ κτιρίου ὑπὸ τὴν ἐπιρρῆν τοῦ φωτισμοῦ,
τοῦ ἀερισμοῦ, τῆς χωρητικότητος, τῆς στερεό-
τητος και τῆς ἑλῆς οικονομίας. Τὸ σχέδιον
τοῦτο συμπεριέλαβε πᾶσας τὰς πέντε και εἰκοσιν
τῶν ἀριθμῶν αἰθούσας ἀπλοῦστατα κατὰ μήκος
και πλάτος, λυχνία, ὀρειχθάλινα σκεῦη, και
ἐνετικὰ γυναικεία κοσμήματα.

Ἐκ τῶν 25 εὐρυχωρῶν αἰθουσῶν τοῦ κτιρίου
δέκα μὲν εἰσιν ὀρειμῆται διὰ τὰς παραδόσεις
τῶν τάξεων, αἱ δὲ λοιπαὶ διὰ λοιπὰς τῆς Σχο-
λῆς ἀνάγκας, ἐξ ὃν ἀναφέρονται ἐν 500 πη-
χῶν τετραγ. ἐδωροῦνται αἰθούσας τῶν τελευτῶν,
τὴν ὀργανοθήκην, τὸ μουσεῖον, τὴν βιβλιοθήκην
μετὰ τοῦ ἀναγνωστηρίου, τὸ διὰ τὴν διδασκαλίαν
τῆς ἱστορίας ὑπερῶν, τὴν αἰθούσαν τῆς πε-
ριματικῆς φυσικῆς, τὸ Διεοικοντήριον, τὸ συνεν-
τευκτήριον, τὴν μεγάλην πρὸς διάγυσιν κατὰ τὰς
χειμαρινὰς ὄρας ἰσόγειον αὐλήν, τὸ ἐστιατόριον,
τὰ δύο θερμαντήρα και τὰς κρήνας· τὴν ἑλῆν
δὲ οἰκοδομὴν περιετέλει, ὅς διὰ λαμπροῦ στέμ-
ματος, ἡ περικαλλῆς κορωνὴ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου
περιουμένου ὑπὸ ἐξουσίαν.

ΟΙ ΔΕΛΦΟΙ

Η ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ.

δύο αειρόδρομοι, ὧν ὁ μὲν εἰς ἀπὸ Ἰόπης εἰς Ἱερουσαλήμ, ὁ δ' ἕτερος ἐκ Κάρφας ἕως πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἠνέφθη ὡς τις ὑά συνήγει τὴν Μεσόγειον μετὰ τοῦ κόλπου Ἀραβίας (τοῦ Ἑλαινίου κόλπου).

Ἐκ τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων ἡ σημαντικώτατα εἶνε ἡ Ὁρθόδοξος, ἀριθμοῦσα περὶ τὰς 4000 ψυχῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ξένων. Εἶσι δὲ πτωχότατοι καὶ συντηροῦνται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου μοναστήριου, ἕπερ διανέμει αὐτοῖς δις τῆς ἑβδομάδος ἄρτον, παρέχει δωρεὰν κατοικίαν, ἀποτρέπει τοὺς φόβους αὐτῶν τῆ κυβερνήσει κτλ. Μὴ νομίσῃ δὲ τις ὅτι τὸ ἡμέτερον μοναστήριον ἀλλόθρησκον παρέχει πάντα ταῦτα, ὑποβάλλων οὕτω τὴν ἀνηρίαν αὐτῶν ἀλλ' ἰδόντων νὰ πρῶξῃ ἄλλους, ἀφ' οὗ ὁ προσηλυτισμὸς τῶν ξένων ἐνταῦθα ἐκτελεῖ διὰ παροχής πλείονος ἄρτου, πλείονων χρημάτων, ἀνεπιτήρητος κτλ. ἐν γένει δὲ δι' ὧν ἀνοικισμῶν μέσων; Σημειωτέον ὅτι ἐν Ἱερουσαλήμ πρὸ πάντων, ἕνεκα τοῦ φαύλου καὶ ἀνοικείου τούτου προσηλυτισμοῦ οἱ Χριστιανοὶ ἀπόλεσαν ὅλως τὸ αἶσθημα τῆς θρησκείας· ἐνταῦθεν δὲ ἐλεημένον αὐτοὺς διασπαρμένους τὸ δόγμα τῆς πλειοψηφίας κοινοτήτες.

Ἡ ὀρθόδοξος κοινότης ἀριθμεῖ πολλά μοναστήρια ἐν Ἱερουσαλήμ. Πρὸς διαμέτρ. τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καίτις τὸ κεντρικὸν Ἑλληνικὸν μοναστήριον, τὸ ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων Ντέρ-ερ-Ροῦμι (μοναστήριον τῶν Ῥωμαίων) ἢ Ντέρ Ἰκπρ (μοναστήριον μέγα) καλούμενον. Ἐν αὐτῷ διαμένει ἡ Ἁγιοτατικὴ Ἀδελφότης, ἡ καὶ Κοινὸν τοῦ Παναγίου Ἰάφου καλούμενη καὶ ἀπετελουμένη ἐξ ἀρχιερέων, ὧν οἱ μὲν ἔχουσι ἐπαρχίας, οἱ δὲ εἰσὶν ἀπλῶς τιτλοῦχοι, ἀρχιμανδριτῶν, ἡγουμένων, πρωτοπρωτοκλήρων, ἱεροδιακόνων καὶ πολλῶν ἄλλων ὑποδεστέρων ὑπαλλήλων. Ὁ ἀριθμὸς δ' αὐτῆς ἀνέρχεται μέρους 100. Ἐν Ἁγιοτατικῇ Ἀδελφότητι εἶνε ἐμπεισιπτερομένη ἡ φύλαξις τῶν Ἁγίων Ἰσίων, ἥτις κατέφυγε νὰ τηρήσῃ τὴν παρακαταθήκην ταύτην οὕσαν καὶ ἀλύμαντον μέχρι σήμερον, καλλίστα κατὰ μίμησιν προσκομιζάντων αἰσίως ἐν καιροῖς μάλιστα χαλεποῖς ὄχι καὶ ἀνείδους· ἐν ταῖς πλείαις δὲ ταῦτας εἰδέως νὰ θυσιαζέται πολλὰς καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν. Ἐν τῷ μοναστηρίῳ τούτῳ διέμενον καὶ οἱ κατὰ καιροὺς Πατριάρχαι τῆς Ἱερουσαλήμ· ἀλλὰ τῷ 1845 ἀπέθανον τούτου ἀνηγήθη οἰκοδόμημα τι πρὸς κατοικίαν τοῦ Πατριάρχου κληθὲν Πατριαρχεῖον καὶ συγκοινωνήσαν μετὰ τοῦ μοναστηρίου δι' ἀψίδος. Ἐν αὐτῷ δὲ ἐνίζονται παρὰ τοῦ Πατριάρχου οἱ ἐπίσκοποι ἐκ τῶν ἡμετέρων ἔθνη. Τὸ μοναστήριον τοῦτο ἔχει δύο ἐκκλησίας, ὧν ἡ μὲν μία καθιερώθη τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἐλένης, ἡ δ' ἕτέρα τῇ ἁγίᾳ Θεκλῆ, ἐν ἣ τελοῦνται συνήθως αἱ κηδεῖαι τῶν ἀποθησαυρόνων μελῶν τῆς Ἁγιοτατικῆς Ἀδελφότητος.

Ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρου μοναστηρίου ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα, ὧν ἄλλα μὲν χρησιμεύουσι πρὸς κατοικίαν τῶν προσκυνητῶν, ἄλλα δὲ πρὸς κατοικίαν καλογριαῶν. Καὶ ἐν μὲν τοῖς μοναστηρίοις τῶν προσκυνητῶν διορίζονται ἡγουμένοι, ὅτινας ἀλλάσσουν κατὰ τριετίαν, ἐν δὲ τοῖς τῶν καλογριαῶν ἡγουμένους ἰσθθιοὶ. Ἐκ τῶν πρὸς κατοικίαν τῶν προσκυνητῶν εἶνε 1) τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἔνθα ὑπάρχει τὸ τυπογραφεῖον τῆς Ἀδελφότητος, ἐκ τῶν πειστηρίων τοῦ ὁποῦ ἐξήχθησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς διάφορα συγγράμματα ἑλληνιστὶ τε καὶ ἀραβιστὶ. Ἐν αὐτῷ δὲ εἶνε καὶ τὸ πρῶτευον τῆς Ἐκκλησίας, ὃν πινος διευθυντῆς εἶνε τὸ νῦν ὁ ἀξιότιμος κ. Ν. Βρόσκης. 2) τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. 3) τὸ μοναστήριον τῶν

Ἁγίων Θεοδώρων, ἐν ᾧ καταλύουσι ὅσα ἐκ τῶν Ῥωσσοῦν ἐπιθυμοῦσι νὰ διαμένωσιν ἐν τῷ τῆς Ἱερουσαλήμ. 4) τὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τὸ καὶ Νοσοκομεῖον καλούμενον, διότι ἄλλοτε ἐχρησίμευον εἰς νοσοκομεῖον καὶ γυμνασιεῖον. 5) τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀρχαγγέλου. 6) τὸ μοναστήριον τοῦ Ἱμίου Προδρόμου, ἐν τῷ ναφ τοῦ ὁποῦ σὺζεται μέρος τῆς κήρας τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. 7) τὸ εἰκονοστάσιον τοῦ ναοῦ τούτου ἐχρησίμευον φιλοτίμῳ ἐπιμειλίᾳ καὶ ἐκπαίγει τὸν ἐν γένει Ἀρχιμανδριτῶν Σαφροῦ. Ἐπὶ τὸν ναὸν ὑπάρχει ἐκκλησία ἀρραγοτάτη, ἐν ἣ ὄραται ὑπόγειος τις σπηραῖα παραγμένη καὶ ἀγνωστον ποῦ ἄγρουα. 7) τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Καραλάμπος. 8) τὸ τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνος. 9) τὸ τῆς Ἁγίας Δικτακίνας. Τὰ μοναστήρια ταῦτα δύνανται νὰ παραλάβωσιν ὑπὲρ τὰς 3000 ψυχῶν.

Τούτοις προστέον τὰ ἐξῆς μοναστήρια, ἐν οἷς δὲν καταλύουσι προσκυνητῶν. 10) τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Ἐβραϊκῆς καλούμενον ὡς γειτονίαν τῆς ἑβραϊκῆς συνοικίας καὶ ἐν ἣ, κατὰ ἀρχαῖον ἔθος, οἱ προσκυνητῶν ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ τῆς Πηγαίας τῶν Ἱεροσολύμων ἀναπαύονται τινε, τυγχάνοντες περιποιήσεων παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν ἡγουμένου. 11) τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀβραάμ καίμενον ἐν τῇ ἀλλῇ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἐν ἣ παρασκευάζεται ἡ τροφή τῶν ἐν τῷ ναφ ἐγκαθίστων μοναχῶν. Ἡ ἐν αὐτῷ ἐκκλησία καθιερώθη τοῖς ἀδελφοῖς Ἀποστόλοις. Ἐγγύστα αὐτῆς ὄραται παρεκκλήσιον μικρὸν εἰς ἀνήγησιν τῆς θυσίας τοῦ Ἀβραάμ, ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ὁποῦ δεῖκνυται καὶ ὁ τόπος αὐτῆς.

Ἐκ τῶν μοναστηρίων, ἐν οἷς οἰκοῦσι καλογριαῖται εἶνε: 1) τὸ μοναστήριον τῆς μεγάλης Παναγίας, ἐν ᾧ μονάζουσι περὶ τὰς 30 καλογριαῖται καὶ ἐν ᾧ ὁ τόπος τῆς οἰκίας Μελάνης τῆς Ῥωμαίας. 2) τὸ τῆς Σεϊδανάγας, ἔνθα μονάζουσι περὶ τὰς 28 καλογριαῖται. 3) τὸ τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου, ἐν ᾧ μονάζουσι περὶ τὰς 8 καλογριαῖται, καὶ 4) τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, ἔνθα μονάζουσι περὶ τὰς 6 καλογριαῖται. Ἐν τοῖς μοναστηρίοις τῆς Σεϊδανάγας καὶ τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου ἐκκλησιάζονται οἱ Ἀραβες φύλακται τῶν ἀκολουθίας ἑλληνιστὶ καὶ ἀραβιστὶ.

Ἐκ τῶν διακεκοσμένων πύθων τῆς Ἁγιοτατικῆς Ἀδελφότητος ἦν ἡ ἀνιέρουσι νοσοκομεῖον. Ἡ ἀνάγκη δ' αὐτοῦ καθίσταται τοσοῦτη μᾶλλον ἐκαιοτήτῃ, ὅση ἐπ' ἐσχάτων ἕκαστον τῶν ἐν ταῦθα ἔθνων ἤγειρεν ἴδιον νοσοκομεῖον. Ἡ Ἁγιοτατικὴ Ἀδελφότης θέλουσα νὰ πληρώσῃ τὸ σπουδαῖον τοῦτο κενὸν καὶ μὴ φανῆ ὑπολειπομένη τῶν ἄλλων ἔθνων, ἔγνων νὰ ἀνεγείρῃ ἐπὶ μίαις τῶν εὐρασετέρων τοποθεσιῶν τῆς Ἱερουσαλήμ νοσοκομεῖον πρὸς νοσηλείαν οὐ μόνον τῶν μελῶν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐθαπίων Ὁρθοδόξων καὶ τῶν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Ἁγίας Γῆς ἐρχομένων προσκυνητῶν. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτοῦ ἀρξαμένη τῷ 1870 ἀπεραιώθη τῷ 1871, ὅποτε ἐγένοντο καὶ τὰ ἐγκαίνα αὐτοῦ. Τὸ νοσοκομεῖον τοῦτο ἀνεσθεν σχεδὸν κακλόστα ὑπὸ κήπων, ἐμπεριέχει δὲ 40 περίπου κλινάς. Ἐντὸς τοῦ νοσοκομείου εἶνε καὶ τὸ φαρμακεῖον τῆς Ἀδελφότητος, ἕπερ πρὸ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ ἦν ἐν τῷ μεγάλῳ μοναστηρίῳ καὶ ἐξ οὗ δίδονται φάρμακα δωρεὰν εἰς πάντας τοὺς προσερχομένους εἰς αὐτὸ μετὰ συνταγῶν τῶν Ἱατρῶν τοῦ νοσοκομείου, ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος καὶ θρη-

*) Τὸ τμήμα τοῦτο τῆς κήρας τοῦ Προδρόμου ἐθῶν δὲ Πατριάρχης Δοσθεὸς ἐν τῷ ἐν Ῥωμανίᾳ μοναστηρίῳ τοῦ Καλοῦ ἐπιστάτην εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδ. Ἱεροσ. Γρηγ. Παλαμᾶ σελ. 946.

σκείας. Τὸ νοσοκομεῖον τοῦτο ἔχει δύο Ἱατροὺς. *) Καθῆκοντα τοῦ μὲν πρώτου τοῦ καὶ Διευθυντοῦ τοῦ νοσοκομείου εἶνε νὰ ἐπισκέπτηται οἷς τῆς ἡμέρας τοὺς ἐντὸς αὐτοῦ νοσηλευομένους, τοὺς ἀσθενούντας Ἀδελφοὺς τοῦ Μοναστηρίου ἐν τοῖς δωματίοις αὐτῶν, τὰς ἀσθενούσας καλογριαῖται καὶ ἐν καιρῷ τῶν προσκυνητῶν τοὺς ἐν τοῖς διαφόροις Μοναστηρίοις ἀσθενούσας προσκυνητάς, ὁ αὐτὸς δὲ Ἱατρός ἐκτελεῖ τρις τῆς ἑβδομάδος, ἐν τακταῖς ἡμέραις, καὶ εἰδὸς τὴν ἀστυκλικῆς, εἰς ἣν προστρέχουσι διαφόρων ἐθνικότητων καὶ θρησκείων ἀσθενεῖς, πρὸ πάντων ὅμως μομαθιανοί, ὧς τοῦτο καταφαίνεται ἐν τῇ ἐφετηνῇ ἐκθέσει τοῦ ἀξιότιμου Διευθυντοῦ τοῦ Νοσοκομείου· τοῦ δὲ δευτέρου νὰ ἐπισκέπτηται τοὺς ἀσθενούντας Ὁρθοδόξους Ἀραβας ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν.

Ἡμέτερα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα εἶνε 1) ἡ Ἑλληνικὴ τῶν Ἱεροσολύμων Σχολῆ, κειμένη ἀπέναντι τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ διατελούσα ὑπὸ τῆν διεύθυνσιν τοῦ ἀξιότιμου Ἱεροδικτοῦ κ. Στεφάνου Ἀθανασιάδου, ὅστις ἐπιτυχῶς εἰδίδασκε τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Λατινικὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν Ἀμερικῇ. Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ οἱ παῖδες διδάσκονται τὸ τεχνολογικὸν καὶ τὸ συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀριθμητικὴν, γεωμετρίαν καὶ κατῆχον, γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης καὶ γαλλικὰ. Ἡ Σχολῆ αὕτη παρασκευάζει μαθητὰς διὰ τῆν Θεολογικὴν Σχολὴν. 2) Τὸ Παρθενοναγωτεῖον, κείμενον οὐ μακρὸν αὐτῆς, ἐν ᾧ διδάσκονται τὰ κοράσια ἀνάγνωσιν, γραφὴν καὶ χειροτεχνήματα. Ἐκτὸς τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ δύο τούτων σχολείων ὑπάρχουσι καὶ εἰς πλείστα τῆς Παλαιστίνης χωρία σχολεῖα, διατεροῦμενα ὑπὸ τῆς Ἁγιοτατικῆς Ἀδελφότητος· καὶ ἐν οἷς διδάσκουσι ἀραβας διδάσκαλοι. Πλὴν δυστυχῶς τὰ σχολεῖα ταῦτα, ἀφ' ὧν οὐδέμια ἐπιτεταία ὑπάρχει, δὲν εἶνε καλῶς διοργανωμένα καὶ πολὺ ἀπέχουσι τὸ σκοποῦ, ὃν τινος ὄφελος νὰ κατασταθῆται ἡ Ἀδελφότης. Προκείμενον δ' αὐτῇ ὡς ὑπόδειγμα τὰ σχολεῖα τῶν Καθολικῶν καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων, ἄπερ ἀνταμιβεῖται πλουσιοπαρόχως αὐτοῖς διὰ τῆς τῆς κήρας, οὐδὲ καταβάλλουσι, καὶ τὰς δαπάνας, εἰς ἃς ὑποβάλλονται.

Μετὰ τοὺς Ὁρθοδόξους ἔρχονται οἱ Καθολικοί, ἀριθμούντες ὑπὲρ τὰς 2000 ψυχῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Καθολικῶν τῷ 1488 ἦν λίαν περιουσιμῶς, πλὴν χάρις εἰς τὰ μέσα, οἷς ἐχρήσαντο οἱ Φραγκισκανοί, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἠδῆρην ἐπισυνήρῳ. Τὸ λατινικὸν Πατριαρχεῖον ἰδρύθη τῷ 1847, πρῶτος Πατριάρχης ἦν ὁ ΒΑΤΣΙΝΓΑ καὶ ὁ τελευταῖος τὰ νῦν καλεῖται Βικέντιος ΒΛΑΚΟ. Πλὴν τὸ κυριώτερον καθέδραμα τῶν Καθολικῶν εἶνε τὸ μοναστήριον τῶν Φραγκισκανῶν. Τὸ μοναστήριον τοῦτο καλούμενον τὰ νῦν τοῦ Σωτήριος (St. Sauveur) ἐτιμᾶτο ἄλλοτε ἐπ' ὀνόματι Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς Ἰβήρας· εἶτε δὲ οἱ Φραγκισκανοὶ ἐθεθλήθησαν τῆς ἁγίας Σιών ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν, ἐνοικίασαν αὐτὸ παρὰ τῶν Ἰβήρων· μετὰ ταῦτα δὲ λαχόντες εὐκαιρίας ἐσφατεροθήσαν αὐτῷ*). Τὸ μοναστήριον τοῦτο δύνανται νὰ περιλάβῃ ὑπὲρ τοὺς 70 μοναχοὺς. Ὁ ἡγουμένος αὐτοῦ καλεῖται 'φύλαξ' τοῦ ὄρους Σιών καὶ τῆς Ἁγίας Γῆς (custos), εἶνε δὲ πάντοτε Ἴταλὸς καὶ διορίζεται

*) Οἱ δύο Ἱατροὶ οὗτοι εἶναι οἱ ΚΚ. Σ. Σταματάκης ὁ καὶ Διευθυντῆς τοῦ νοσοκομείου καὶ Φυλάκας Πάριος, ἀμφότεροι νῦν ἐγγενεῖς καὶ ἐπιστημονικῶς διανοήσαντες τὰς σπουδὰς αὐτῶν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῶν κλεινῶν Ἀθηνῶν. Φαρμακοποιὸς δὲ ὁ ἐπ' ἱσθῆς εὐγενὴς καὶ ἐπιστήμων κ. Μ. Πρωτοπλάτης πτυχιούχος καὶ οὗτος τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου. **) Ἱεροσολ. Γρηγ. Παλαμᾶ σελ. 947.

ἐν Ῥάμῃ ἐπὶ τρία ἔτη ἡγουμένος, πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ περισσότερα ἔτη. Ἀνακληροῦται δὲ ὑπὸ ἐνὸς ἐπιτρόπου, ὅστις δέον νὰ ἦ πάντοτε Γάλλος, καλούμενος p̄sides (προστάτης, φύλαξ), ὅστις ἀντικαθίστηται αὐτὸν ἀποθνήσκοντα ἢ ἀπόντα. Ὁ δ' ἐπιμελητὴς (procurator), διοριζόμενος ἰσθθως δέον νὰ ἦ πάντοτε Ἰσπανὸς καὶ ἐνασχολητῆς περὶ τῶν βίλικῶν τοῦ μοναστηρίου συμπερόντων. Ὁ ἀσβεβὸλος καλούμενος director ὑποβαθίζεται ὑπὸ τριῶν ἐτέρων μοναχῶν καλουμένων patres discreti. Ἐν τῷ μοναστηρίῳ τούτῳ εἶνε καὶ τὸ τυπογραφεῖον τῶν Φραγκισκανῶν. Παρὰ τὸ μοναστήριον τοῦτο ὑπάρχει καὶ τις σχολῆ ἀρράνων. Ἐκτὸς αὐτῆς οἱ Λατῖνοι διατεροῦσι μίαν σχολὴν ἐργατικὴν, νοσοκομεῖον τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου καλούμενον, δι' ἀμφότερα τὰ φύλα, πλὴν πολὺ ὑποδεέστερον τοῦ ἡμετέρου, καὶ δύο σχολὰς κορασιῶν, ὧν ἡ μὲν μία διευθύνεται ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῆς Σιών, ἡ δ' ἕτέρα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωσήφ. Πρὸς τούτους οἱ Καθολικοὶ διατεροῦσι μίαν σχολὴν, διευθυνομένην ὑπὸ τῶν Ἰβήρας des écoles chretiennes, καὶ ἐν πολυτεχνεῖον τοῦ Ἁγίου Πέτρου καλούμενον. Οἱ δὲ Missionaires de N. D. d'Alitiqua, ἔχοντες ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἁγίας Ἄνας διανοοῦνται αἱ ἰρῶσσαι μίαν Ἀκαδημίαν. Ἐν τῷ χωρίῳ Πατσάλλα τὸ πατριαρχεῖον τῶν Λατίνων διατερεῖ μίαν θεολογικὴν σχολὴν (Seminarium).

(Ἰβηται ἡ συνέχεια καὶ ἡ περιγραφή τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως).

ΜΙΧΑΗΛ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ.

Ἱστορικὸν διήγημα.

(Συνέχεια.)

— Ὡ, φίλε μου, ἀνέκραξεν ὁ Παλαιολόγος ὕψην ὑπερβάντων τῶν κεφαλῶν, ἐναντίον τῶν ἀσυνειδήτων τούτων ἀνθρώπων ἄσπονδον καὶ ἀμείλιτον ἐκέρχον πόλεμον. Δὲν δόνασαι νὰ φαντασθῆς, Ἀλέξιε, πῶσον τοὺς ἀποστρέφονται, πῶσον τοὺς μισοῦ τοὺς ἀνθρώπους τούτους. Δὲν ἔα ἡμεῖς αὐτὸν εἰμὴ ἀφ' οὗ ἴδω αὐτοὺς πάντας ἔφαρμακωμένους ἀπὸ προσπίπτου τῆς γῆς. Ἰόσον χροσὸν καὶ ἄγρονον, τόσους θησαυροὺς νὰ ἐπισημαίνωσι νὰ κρατοῦσι κελευσθέντες, ἐν ᾧ ὁ πόντος λαὸς πάσχει καὶ πεινᾷ! Ἐὰ ἡθροσοφολόγια ἐκείνη, τὰ γέροντα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἱσθθω τὰ ἀπαισιώτερα τῆς τυραννίας μνηστῆα.

— Καὶ ἦμας ἡ φροῦρσις τῶν τοιοῦτων ἠθροσοφῶν ἦτο ἀνεπιτημένη εἰς τοὺς ἡμιθροσοφούς Βαραγγιτικούς, τοὺς τοσοῦτον μαητοὺς παρὰ τῷ λαφῷ εἶπεν ὁ Στρατηγός. Διὰ τοῦτο καὶ μεγάλῃ ἦτο ἡ χαρὰ παρὰ τῷ λαφῷ οὗ, ἀναγορευθεὶς μέγας δοῦξ ἀνάλαβας μόνος τὴν ἐποπτεῖαν ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἠθροσοφολακίου.

— Διότι ὁ λαὸς γνωρίζει ὅτι οὐ μόνον εὐγενῆ χρῆσιν τῶν χρημάτων ἐκείνων ἤθελε ποιῆσαι. — Τὰ πλοῦτον ἐκείνα ἀνήκουσι τῷ λαφῷ, ἀπήνησαν ὁ Παλαιολόγος, καὶ οὐδεὶς ἔχει ἐν δικαίωμ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὰ ὑπὲρ ἑαυτοῦ. — Γνωρίζεις Ἀλέξιε, πῶσον περιωρισμένα εἶναι αἱ δίδωνται τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς τὸν λαόν. Πλὴν, φίλε μου, ἡ τοιαύτη κατάστασις δὲν ἀδυνατεῖ νὰ θελιωθῇ ἕως οὗ ἡ ἔθουσία εἶναι κληρονομική. Πολλοὶ, Ἀλέξιε, ὀμύλισσμεν, ὡς ἐνθυμείσασιν, περὶ τῆς σαβῆς ταύτης ἐν τῷ κράτει ἡμῶν ἀρχῆς. Σήμερον ὅμως ὑπὲρ ποτε ἐνωσὶ τοὺς κινδύνους, οὐδὲ συνεισφέρει ἡ τοιαύτη ἀρχή. Τίς κάθηται σήμερον ἐπὶ τοῦ αὐτοκρα-

τορικῶ ἠθρονοῦ; Τίς διέπει σήμερον τὰς τύχας τοσοῦτων χιλιάδων ἀνθρώπων; Ἀνισχυρον θρόνος, ἄνευ θελήσεως τινος ἢ πρωτοβουλίας, παῖς, ὅστις οὐδὲ τὴν συναίσθησιν ἔχει τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ θέσεως. Καὶ διακί κατέχει τὸ θρόνον τοῦτο τὸν ἠθρον; Διότι τυφλῆ σώματι εἰσποίησεν αὐτὸν οὐδὲν βασιλέως. Θλιβερὰ τῆς τυφλῆς τύχης συνέπειαι! Πῶς θέλουσι πραγματοποιηθῆ οἱ πόθοι ἡμῶν; Δύνανται αὐτὸ τὸ ἔρεφος νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν; . . . Ματαίαι, γελῶσι ἑλλεῖ!

— Βεβαίως τοῦτο δὲν δυνάμεθα ν' ἀπατήσωμεν παρὰ τοῦ ἐσπευμένου παιδός, προσέθηκεν ὁ Στρατηγός, καὶ τοῦτο ἐνόησαν καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μουζάλωνος οἱ ἀνέβησαν τὴν κηδεμονίαν τοῦ βασιλέως. Καθῆκόν σου νομίζω εἶναι ἐπομώως, Παλαιολόγε, νὰ καθοδηγήσῃς τὰ τρέποντα ἔθνημα τοῦ ἀδυνάτου παιδός καὶ τῶν ἐφομαλόντων τὴν ὁδὸν τὴν ἄγροσον πρὸς τὴν ὁδόν.

— Ναί, ἀπήνησαν ὁ Παλαιολόγος, τοῦτο ὁλῆ ἦτο πράγματι τὸ καθῆκόν μου, ἐὰν ἦδυνάμην νὰ ἐνεργῶ ἐκεῖ κατὰ τὸ ἐμοὶ δοκῶν. — Καὶ ὁ Παλαιολόγος ἔξέτεινε τὴν χειρὰ του πρὸς τὸν φροῦρον, τὸ ὅποιον μακρόθεν ἐφαίνετο. — Ἀλλ' ἐν τῇ ἀλλῇ ἐκείνῃ διασταυροῦνται αἱ ἰρῶσσαι καὶ ἀρχεῖ ἡ βασιλευρία, καὶ ὁ τοιοῦτος ζωγὸς μὲ πείθει.

— Ἀποτίναξον λοιπὸν τὸν ζωγὸν τούτον, Παλαιολόγε, συμφορομένως ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ. Ὁ ἐκ μέρους σου διαταγμὸς μοι εἶναι ὅλως ἀνεξήγητος.

— Ὁ καρπὸς πρέπει νὰ ἠρμίσῃ, διὰ νὰ πείσῃ ἀπὸ τοῦ ἀένθρου.

— Καὶ ἔσαν δὲν πείσῃ φυσικῶς, πρέπει νὰ ἠρμίσῃ διὰ τῆς τεχνητῆς ὁδοῦ.

— Ἐρπίσθη πιστὴν καὶ ἀφοσίωσιν τῷ βασιλεῖ. — Καὶ πότε ἐκπληρῶσι καλλίτερον τὸν ἔρωσ σου, Παλαιολόγε, ἢ ἐργαζόμενος ὑπὲρ τοῦ μεγάλου τῆς πατρίδος καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ ἡγεμόνος; Πότε θέλουμεν εὖρε εὐκαιρίαν καταλλήλοταρον ἔπος δώσωμεν κύρος εἰς τὰ ἀρχαῖα τῶν Ἑλλήνων ἀικαιμῆματα; Ἀγνοεῖς εἰς ποίαν ὀλίαν καὶ ἐκείνην κατάστασιν εὐρίσκειται ἡ πόλις τοῦ Κωνσταντινίου, ἡ παλαιὰ πρωτεύουσα ἡμῶν, ὑπὸ τὸ ἀητηρον τῶν Φράγκων ἡγεμόνων καὶ πόλων σου φοβεροὺς κινδύνους διατρέχει τοῦτο ἔνεκα;

— Τὰ πάντα γνωρίζω, Ἀλέξιε, ἀπήνησαν ὁ Παλαιολόγος ζωρωρῶς, καὶ μετὰ πορευτότους ἀνησχίας παραλοιοῦσθαι τὴν κατάπτυσιν τοῦ παρὰ τὸν Βασίλειον κράτους. Ἐνωῦ ἐπίσης ὅτι μίαι χεῖρ ἀρκεῖ ἕως καταρρίφῃ ἐνταλῶς τὸ σαθρὸν ἐκεῖνο οἰκοδόμημα.

— Καὶ ἡ χεῖρ αὕτη εἶναι μόνον ἡ σῆ, Παλαιολόγε! εἶπεν ὁ Στρατηγός, καὶ μετὰ ἐνθουσιασμῶ. — Ὅση σφοδρότερος εἶναι ὁ πόθος μου, τοσοῦτη δειλωτέρα καθίσταται ἡ χεῖρ μου. Τοιαύτη δυστυχῶς ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀδυναμίᾳ διότι ὁ λαὸς γνωρίζει ὅτι οὐ μόνον εὐγενῆ χρῆσιν τῶν χρημάτων ἐκείνων ἤθελε ποιῆσαι.

— Τὰ πλοῦτον ἐκείνα ἀνήκουσι τῷ λαφῷ, ἀπήνησαν ὁ Παλαιολόγος, καὶ οὐδεὶς ἔχει ἐν δικαίωμ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὰ ὑπὲρ ἑαυτοῦ. — Γνωρίζεις Ἀλέξιε, πῶσον περιωρισμένα εἶναι αἱ δίδωνται τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς τὸν λαόν. Πλὴν, φίλε μου, ἡ τοιαύτη κατάστασις δὲν ἀδυνατεῖ νὰ θελιωθῇ ἕως οὗ ἡ ἔθουσία εἶναι κληρονομική. Πολλοὶ, Ἀλέξιε, ὀμύλισσμεν, ὡς ἐνθυμείσασιν, περὶ τῆς σαβῆς ταύτης ἐν τῷ κράτει ἡμῶν ἀρχῆς. Σήμερον ὅμως ὑπὲρ ποτε ἐνωσὶ τοὺς κινδύνους, οὐδὲ συνεισφέρει ἡ τοιαύτη ἀρχή. Τίς κάθηται σήμερον ἐπὶ τοῦ αὐτοκρα-

τορικῶ ἠθρονοῦ; Τίς διέπει σήμερον τὰς τύχας τοσοῦτων χιλιάδων ἀνθρώπων; Ἀνισχυρον θρόνος, ἄνευ θελήσεως τινος ἢ πρωτοβουλίας, παῖς, ὅστις οὐδὲ τὴν συναίσθησιν ἔχει τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ θέσεως. Καὶ διακί κατέχει τὸ θρόνον τοῦτο τὸν ἠθρον; Διότι τυφλῆ σώματι εἰσποίησεν αὐτὸν οὐδὲν βασιλέως. Θλι

ήμερον μοι εγένετο πλέον αφόρητος. 'Αφ' ου δὲ ἀπέθανε ὁ πατήρ μου, καὶ τοῦτο συνέβη πρὸ εἰκοσι πεντήκοντα ἐτῶν, δὲν ἔμπαρσα πλέον ἢ ἀνέβην. 'Εν τῇ μεταξὺ εἶχον χάσιν καὶ τὴν γυναικῶν μου καὶ οἱ τρεῖς υἱοί μου εἶχον γαίνει ἄνδρες δυνατοὶ καὶ καλοὶ. Μετὰ τοὺς τρεῖς υἱοὺς μου ἀνεχώρησα ἀπὸ τῆν πρωτεύουσαν, ἐρῶν μὲν μαύρην πέτραν ὀπισθὲν μου, καὶ ἔλθον εἰς αὐτὴν. Ἐἶχον ὅμως καὶ ἄλλην αἰτίαν ἢ ἀναχωρήσω· ὅταν ἀπέκταν τὸν πρῶτόν μου υἱὸν ἀρτίστην εἰς τὴν Παναγίαν καὶ τὸν κάμω στρατιώτην, διὰ τὴν ἀσθενείαν μου ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος· τὸν αὐτὸν ὄραμα καὶ διὰ τὸν δεύτερον καὶ διὰ τὸν τρίτον υἱόν μου. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ κρατήσω τὸν ὄραμα μου καὶ ἔλθον εἰς αὐτὴν.

— Καὶ οἱ τρεῖς υἱοί σου ὑπερταύει· τὰρα εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ; ἤρωτησεν ὁ Παλαιολόγος.
— Ναι, κύριε, καὶ οἱ τρεῖς· ὁ εἰς τὴν Λάμψακον, ὁ δεύτερος εἰς τὴν Νίκαιαν καὶ ὁ τρίτος εἰς αὐτὴν. Ὡς εἶπαι καλὰ παιδί, στρατιώται γυναικοὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν βασιλεῖα καὶ εἰς τὴν πατρίδα των. Ἄπ' ἀρχῆς ἐπροσπάθησα νὰ τοὺς ἐμπνεύσω τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος καὶ νὰ τοὺς ἐμβάλλω τὸν πῦρον τῆς ἐλευθερίας. Ἐδωχάριστόν τὸν θεόν, ἔτι ἔβρισαν ἔπος· ἐπεθύμουν νὰ τοὺς ἐλάττω!

— Ἐδωχῆς πατήρ! ἀνέκραζεν ὁ Παλαιολόγος.
— Ἐδωχῆς θὰ ἦμαι τότε μόνον, ὅταν θὰ ἴδω τὴν πόλιν μου ἐλευθερωμένην ἀπὸ τοὺς ἔθνοους.

— Σὺ εἶσαι γέρον πλείον, παρετήρησεν ὁ Στρατηγόπουλος· πῶς δύνασαι νὰ ἐλπίσης νὰ ἴδῃς πρᾶγμα, τὸ ὅποιον καὶ διὰ νέους ἀνθρώπους εἶναι ζήτημα;

— Ἄ, κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἄλιεύς, ἡ ἐλπίς εἶναι ἐκείνη, ἡ ὅποια φωτίζει καὶ νέους καὶ γέροντας· ἐν καὶ τὴν ἐλπίδα χάσιν τί ἄλλο μοι μένει παρά νὰ πῶσω εἰς τὸν ποταμόν. καὶ νὰ τελειώσω αὐτὴν τὴν ζωὴν; 'Εν ὅσῳ ἔζη ὁ μακαρίτης βασιλεὺς Θεόδωρος ἀνέμενα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ ἐσχίστον τοῦτο συμβᾶν· τὰρα βίωσις ὁ καλὸς ἐκεῖνος κύριος ἀπέθανε.

— Καὶ τὰρα ἀπαλίσσῃσαι; διέκοψεν αὐτὸν ὁ Στρατηγόπουλος.

— Θὰ ἀπαλειψῶμαι ἀπήντησεν ὁ γέρον, ἐάν ὁ καλὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς δὲν εἶχεν ἀφῆσαι ἕξιον κληρονόμον τῶν ἰδεῶν του καὶ τῶν προσπαθειῶν του.

— Ἐννοεῖς τὸν υἱόν του, τὸν αὐτοκράτορα ἡμῶν; ἠρώτησεν ὁ Ἄλιεύς.

— Τί δύναται τὸ τρυφερὸν παιδίον; Ὡς δὲν ἐνοῶ τὸν αὐτοκράτορα· ἐνοῶ τὸν κηδεμόνα του καὶ πρῶτον ἀμβουλον, τὸν ἀνδρῖον Παλαιολόγον, ἀπὸ τὸν ὅποιον εἶλοι περιμένον τὴν σωτηρίαν.

Ὁ Παλαιολόγος ἔρριψε βλέμμα πρὸς τὸν συνοδοιπόρου του εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ ἄλιεύς.

— Καὶ γνωρίζεις τὸν Παλαιολόγον, γέρον; ἠρώτησεν ὁ Στρατηγόπουλος.

— Ὅχι, δὲν τὸν γνωρίζω, δὲν τὸν εἶδα ποτέ· ἀλλ' εἶμαι τὸν ἐπαινοῦν· εἰς τοὺς ὄρμους, εἰς τὰς πλατείας, εἰς τὰς οἰκονομείας, εἰς τὴν ἀγορὰν εἶλοι προφέρων τὸ ἄνωμά του, καὶ εἶλοι ἔχον εἰς αὐτὸν τὰς ἐλπίδας των. Χόδες ἀπόμην εἰς τὴν ἀγορὰν ἔλεγον· ἔτι θὰ τὸν ἀνακηρύξουν βασιλεῖα διὰ τὴν κινήσιν πάλαιον κατὰ τῶν ἐθνῶν, οἱ ὅποιοι κατέχον τὴν πρωτεύουσάν μας.

— Καὶ νομίζεις, καλὸς ἄνθρωπος, ὅτι ὁ Παλαιολόγος δύναται νὰ κατορθώσῃ τί; ἠρώτησεν ὁ ὄραμα.

— Πᾶς ὄχι; ἀπήντησεν ὁ ἄλιεύς, προσβλέπων τὸν ἐρωτήσαντα· ἔχει εἰς αὐτὸν ἀπαιτούμενα διὰ τοῦτο· νεότητα, ἀνδρίαν, θέλησιν,

καὶ, τὸ σημαντικώτερον ἀπὸ ὅλα, ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του στρατὸν γυμνασμένον καὶ πρὸθυμον νὰ τὸν παρακολουθήσῃ εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον. Ἄν μὲ ὅλα αὐτὰ δὲν δύναται νὰ κατορθώσῃ τί, θὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι προδοτὴς ἕως ἀρχῆς· ἐγὼ μὲ τὴν τρέμουσαν χεῖρά μου θὰ ἤμην εἰς κατάστασιν νὰ τὸν ἐμπνέσω τὴν νύμφην εἰς τὴν στήθια.

Καὶ ὁ γέρον ἄλιεύς ἔστυρεν ἐκ τῆς ζώνης του τὸν ἐπιχειρίδιον, τὸ ὅποιον ἀπέστραψεν ἀπαισίως εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ὁ Παλαιολόγος ἀπρίσταν ἐλαφρῶς.

— Ἐγὼ, γέρον, εἶπε ῥίπτων εἰς τὸν ἄλιεα τρία χρυσὰ νομίσματα· τὰ σισήματα ταῦτα σοὶ περιποιεῖται τιμὴν. Ἐδωχῆς ἡ χώρα ἡ τρέφουσα τοιούτους ἄνδρας! Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ Παλαιολόγος μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἢ ἀναταραχίῃ εἰς τοὺς γεινικοὺς πόθους.

Ὁ ἄλιεύς ἐν τοσούτῳ εἶχεν ἀνασείρει τὸ δίκτυόν του, καὶ ἐκάλυπτο ἐν τῇ λέμβῳ παρατηρῶν τὰ χρυσὰ νομίσματα, τὰ ὅποια ἐστίβον ἐν τῇ πλάτῃ του καὶ τὸν μεγαλοπρεπῆ ἄνδρα, ὅστις τῷ τὰ προσέφερεν. Ἀφῆκεν ἡκούσθησαν καλῶματα ἰσπανοῦ διευθυνομένου πρὸς τὸ μέρος, ἐνθα εὐρίσκοντο οἱ δύο ἄνδρες. Μετ' οὗ πολὸν ἐφάνησαν καὶ δύο ἰσπᾶσι, ὧν ὁ μὲν ἦτο ὁ Ἰωάννης Παλαιολόγος, ἀδελφὸς τοῦ Μιχαήλ, ὁ δὲ ὁ πιστὸς αὐτοῦ ὀπαδὸς, Θεόδωρος Φίλας.

— Σὺ ἐνταῦθα, Ἰωάννη; εἶπαν ὁ Παλαιολόγος καὶ ἰδὼν τὸν ἀδελφόν του.

— Μιχαήλ, εἶπαν οὗτοι, ἀφιπεύων· σοὶ φέρω ἀνέλπιστον ἀγγελίαν· πρὸ μικροῦ ὁ στρατὸς συγκεντρωθεὶς ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν ἀνακτόρων οὐ ἀνεκώρυξεν αὐτοκράτορα.

— Τί λέγεις, Ἰωάννη; ἀνέκραζεν ὁ Παλαιολόγος· Ἐμεῖ, ἐμὲ ἀνεκώρυξεν αὐτοκράτορα;

Ἀκούσων τοὺς λόγους· τοῦτους ὁ γέρον ἄλιεύς πηδῆ ἐπὶ τῆς ὄχθης καὶ ἀποταμιωμένος πρὸς τὸν Στρατηγόπουλον.

— Ἐνόησα καλὰ; εἶπεν· αὐτὸς εἶναι ὁ Παλαιολόγος;

— Αὐτός! ἀπήντησεν ὁ Στρατηγόπουλος ἔρηως.

Καὶ ὁ γέρον ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά του ἐνώπιον τοῦ Παλαιολόγου.

— Ἐγείρου, γέρον! εἶπεν αὐτός. Ἡ εὐχὴ εὐσεβοῦς ἀνδρὸς εἰσακούσεται παρά τοῦ Ὀυρανοῦ. Σὺ μοι ἐδείξας τὴν ὁδόν, ἦν ὄφελόν νὰ βαδίσω. — Ἡ ὁδὸς αὕτη φέρει πρὸς τὸ ἐπιθυμητὸν τέμμα! Καὶ ἀποταμιωμένος πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς του.

— Ἀγαπᾶν, εἶπεν, ὅπου τὸ καθήκον μᾶς καλεῖ!

Οἱ τέσσαρες ἄνδρες ἀπῆλθον δρομαῖοι καὶ ὁ γέρον ἄλιεύς παρακαλοῦσάν αὐτοὺς διὰ τοῦ βλέμματός του ἐφιέριζε· Ἐπολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλεῦς Παλαιολόγου! Πολλὰ τὰ ἔτη!

(Ἐπεται συνέχεια.)

Ο ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΣ ΡΙΧΑΡΔΟΣ ΒΑΓΝΕΡ.

(Μετὰ εἰκόνας, ἔρα σελ. 317.)

Πρὸ πινυ ἡμερῶν ἀπεβίωσαν ἐν Βενετίᾳ, ἐνθα προσωρινῶς διέμενον ὁ φημισμότερος τῶν μουσουργῶν τῆς Γερμανίας Ριχ. Βάγνερ ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν. Ὁ Βάγνερ ἔπαυσε πρὸ τίνος καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐπῆλθεν αἰφνίδιος ἐκ συγκοπῆς τῆς καρδίας.

Περὶ τοῦ Βάγνερ αἱ γνώμαι εἰσι διηρημέναι· οἱ μὲν ὀφθαῖνον αὐτὸν μέχρι τρίτου ὄρατου, καὶ ἐν αὐτοῖς προσέβησαν φυσικῆ τῆς λόγῳ οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ Γερμανοί· ἄλλοι πάλιν, καὶ ἴδιοι οἱ Γάλλοι, εὐρίσκουσιν ἐν τοῖς μελοδράμασιν αὐτοῦ πολλὰ τὰ φεκτά. Ἀναγίγγητον ὅμως εἶναι, ὅτι ὁ Βάγνερ ἐχάρησεν ἐν τῇ μουσικῇ

νέαν ὁδὸν ὡς ἀρχηγὸς τῆς "μουσικῆς τοῦ μέλλοντος". Εἰς ἡμᾶς ἡ μνήμη αὐτοῦ εἶναι σεβαστή, διότι ἦτο εἰς τῶν ἐνθερμότερων φιλελλήνων καὶ τῶν εὐλαχρινεστέρων θαυμαστῶν τῆς ἀρχαίου τῆς ἡμῶν, ὡς ἦς ἐνεπνεύετο. Ἦτο φύσει πρᾶγματι ἔκτακτος.

Ἐγεννήθη ὁ Βάγνερ τῇ 22 Μαΐου 1813 ἐν Λευφίᾳ, ἐν ἐποχῇ τῆς μεγαλειότητος καταπτώσεως τῆς Γερμανίας, ἀπόλασε δὲ ἐν ἡλικίᾳ 23 μέλις μνηῶν τὸν πατέρα του. Ἡ μήτηρ του συνῆψε δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ζωγράφου Γεωργίου, ὅστις τῷ ἐγένετο ἀληθῆς προστάτης. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπρόκειτο ὁ μικρὸς Βάγνερ νὰ γείνη ζωγράφος, ἀλλ' ἡ φυσικὴ αὐτοῦ πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσις παρεκίνησεν τοὺς γονεῖς του νὰ τὸν ἀφῆσιν ἐλευθέρου τὸ στάδιον. Ἐνδεκαετῆς μάλιστα ἠσχολεῖτο ἐπιτυχῶς εἰς ποιήματα καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν Σαίξπηρον, ὃν ὑπερβαλλόντως ἐθαύμαζε. Μετ' οὗ πολὸν ἠτύχησε νὰ γνωρίσῃ τὸν διάσημον Βεβηνοβίχ, τοῦ ὁποῦ τοῦ μεγαλοῦργον κνεῦμα θαυοτήτην ἀνακοίησεν ἐν τῇ ἀπαλῇ τῷ νεανίῳ καρδίᾳ ἐντύπωσιν. Ἦδη ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν ὁ Βάγνερ ἐτόνισε δραματικὸν ἔργον, τὸ ὅποιον παρασταθὲν ἐν ἔτει 1838 ἔκαμα γνωστὸν τὸ ὄνομά του εἰς εὐρωπαϊκὸν κύκλους.

Ἐγγραφεὶς φοιτητῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λευφίας ἠκολούθησε μαθήματα φιλοσοφίας καὶ ἀισθητικῆς, μὴ παραμελῶν καὶ τὴν μουσικὴν. Τῷ 1834 ἔλαθε ὅταν διευθυντοῦ τῆς ὀρχήστρας ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Μαγδεβούργης, καὶ ἐτόνισε τὸ πρῶτον αὐτοῦ μελοδράμα "τὴν νύμφην τοῦ Πανόρμου". Τῷ 1836 διατίθη διευθυντῆς τῆς ὀρχήστρας ἐν Κενιγσβέρῳ. Ἄλλ' ἡ οἰκονομικὴ αὐτοῦ θέσις ἦτο λίαν δυσχερὴς καὶ πολλὰκις ἠναγκάζετο χάριν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου νὰ παραμελῇ τὸ κυριώτερον αὐτοῦ θέμα. Τέλος ἐν ἔτει 1838 ἐποίησε καὶ ἐτόνισε τὸ μελοδράμα του "Ριέντς", τὸ ὅποιον παρασταθὲν ἐπεκροτήθη.

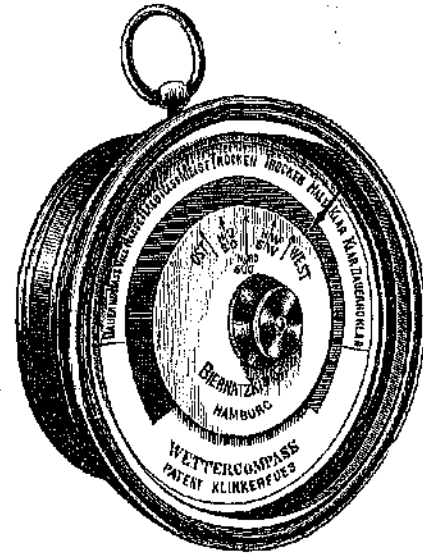
Ἐνεκα τοῦ μελοδράματος τούτου ἀπεφάσινα νὰ μεταβῇ εἰς Λονδίον, ἀλλὰ τὸ ἱστοφόρον πλοῖον, οὐ ἐπέβη, παρεσβήθη ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Νορβηγίας. Κατὰ τὰς φρικώδεις ἐκείνας τρικυμίας συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ μελοδράματός του, τοῦ ἐπιγραφομένου "τὸ φανταστικὸν πλοῖον," οὗ οἱ ἔργοι εἶναι ἀπῆχθαι τῆς ἀγρίας τῶν στοιχείων πάλης καὶ τῆς καταπληκτικῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως ἐν τῇ φύσει. Ἐν Παρισίοις, ὅπου κατόπιν μετέβη, ἡ μουσικὴ αὐτοῦ ἐχλευσθή καὶ περιεφρονήθη καὶ τοῦτο εἰς τοσούτον βαθμόν, ὥστε εἶτε κατατροχόμενος ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐξήτησε νὰ πωλήσῃ τὸν "Ριέντς" του οὐδαὶς εὐρῆθι ἀγοραστῆς, διὰ δὲ τὸ "φανταστικὸν πλοῖον", τὴν προσεφέρθησαν μόνον 500 φράγκα. Ἡ δευτὴ αὐτοῦ θέσις παρετάθη μέχρι τοῦ ἔτους 1842, εἶτε συνεπεία παραστάσεως τοῦ "Ριέντς" ἐν Δρέσδῃ, διατίθη διευθυντῆς τῆς ὀρχήστρας ἐν τῷ βασιλικῷ τῆς πρωτεύουσας αὐτῆς θεάτρῳ. Ἀπὸ τοῦδε ἡ πορεία τοῦ βίου του ἐγένετο ὀμαλωτέρα, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐν ἔτει 1848 περιπλεθθεὶς εἰς τὰ στασιαστικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κινήματα, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος του. Ἦδη ὅμως ἡ τύχη εἶχε κορεσθῆ νὰ τὸν κατατρέχῃ. Ἡ γνωριμία του μὲ τὸν διαπρεπῆ κωμωδιστὴν Λίσα ἦτο δι' αὐτὸν ἀφετηρία νέων θριάμβων, διότι οὐ μόνον τὴν θυματέρα αὐτοῦ συνεξεδύθη, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ πανθροῦ του κατόρθωσε νὰ παρασταθῇ ἐν Δρέσδῃ τὸ μελοδράμα του "Lohengrin", τὸ ὅποιον ὁμοῦ μετὰ τοῦ μικροῦ πρότερον δημοσιευθέντος "Tannhauser" εἶναι οἱ δύο λαμπρότεροι αὐτοῦ μαργαρίται. Τῷ 1876 παρεστάθη ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς βασιρικῆς πόλεως Βαγρευθῆ ἡ τριλογία του "Nibelungen" καὶ κατὰ Ἰούλιον 1882 ἐν τῷ αὐτῷ θεάτρῳ τὸ μελοδράμα "Parsif-

ΤΟ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑ ΤΟΥ Ρ. ΒΑΓΝΕΡ "ΠΑΡΣΙΦΑΛ".
(Ὁ μαγικὸς κήπος. Πράξις Β')

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STR. 19. LEIPZIG.

Παρακαλούνται οι επιστέλλοντες πρὸς τὸν Ἑσπερον νὰ πέμπωσι τὰ χειρόγραφα καθαρῶς γεγραμμένα, τὰ ὅποια δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν επιστρέφονται.

Ἡ ΝΕΑ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΥΞΙΣ, προνόμιον τοῦ καθηγητοῦ KLINKERFUEBS,

ἀναγγέλλει ἄνευ ὕπολογισμοῦ τινος μετὰ καταπληκτικῆς ἀκριβείας τὴν ἐπερχομένην τοῦ καιροῦ μεταβολήν. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον καὶ μόνον, τὸ ὅποιον καὶ ὑπὸ ἐπιστημονικῆν καὶ ὑπὸ πρακτικῆν ἔποψιν ἔχει πραγματικὴν ἀξίαν. Τιμὴ αὐτοῦ μάρκαι 50 ἢτοι φράγκα 62.50 ἢ λίραι ἀγγλ. 2½. Προγράμματα ἀποστέλλονται δωρεάν. Ἐδρῆται μέχρι νεωτέρας εἰδοποιήσεως μόνον παρὰ τοῖς

Κυρίοις BIERNATZKI καὶ Σ' ἐν AMBOURG, κατόχοις τῶν προνομιούχων τούτων ἐργαλείων.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ζητοῦνται οἱ ἀριθμοὶ τοῦ "ΕΣΠΕΡΟΥ" 5. 6. 17 καὶ 18, προσφέρονται δὲ δι' ἕκαστον αὐτῶν καλῶς διατηρούμενον ἀντίστοιχον φράγκα 2. Οἱ ἔχοντες τοὺς ἀριθμοὺς τούτους διαθέσιμους καὶ θέλοντες νὰ τοὺς πωλήσωσι παρακαλοῦνται νὰ τοὺς πέμπωσιν (ἐλευθέρως ταχυδρομικῶς τέλους) εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἑσπερου (LEIPZIG, ELSTER-STRASSE 19) ἢ νὰ παραδώσωσιν αὐτοὺς εἰς τὰς κατὰ τόπου ἐπιτασίας, αἵτινες συνανοοῦνται κατ' εὐθείαν μετὰ τὴν Διεύθυνσιν.

Ἐξεδόθη

ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ L. BILL ἐν Δαρμστάτῃ

"Ἡ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ"

ΥΠὸ ΤΟΥ Δ^{ου} AUG. BOLEZ.

πρόφην καθηγητοῦ τῆς ῥωστικῆς γλώσσης ἐν τῇ στρατιωτικῇ τοῦ Βερολίνου Σχολῇ καὶ ἐπίτιμον μέλος τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικοῦ Συλλόγου "Παρνασσού".

Β' ἐκδοσις ἐπιδιορθωθεῖσα, ἢ προσετέθησαν παραδείγματα ἐκ διαφόρων διαλέκτων ποιο-συρμενικῶν καὶ κερκυραϊκο-ισραηλιτικῶν, 12½ τυπογρ. φύλλα, μέγ. 8". Τιμὴ μάρκ. 4.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ποίησας τραγηδίαν ὑπὸ τὸν τίτλον "ΦΙΛΙΑ καὶ ΕΡΩΣ" εἰς μέτρον δωδεκασύλλαβον ἀνομοιοκατάληκτον, συνιστάμενην ἐκ δέκα ὡς ἔγχεστα Τυπογραφικῶν φύλλον, καὶ προτιθέμενος νὰ ἐκδώσῃ αὐτὴν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθητῶν τῆς ἐν Μικρασίᾳ Κρημνιᾷ Σχολῆς, ἐπικαλοῦμαι τὴν συνδρομὴν ἀπάντων τῶν φιλομάσων καὶ φιλιπροθύων ἡμογενῶν μου, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ.

Ἡ συνδρομὴ ἐκάστου ἀντιτύπου χρυσοδαπέμενος καὶ ἀποστέλλομένου ἐλευθέρως ταχυδρομικῶν τελευτῶν ἠρίσθη εἰς φράγκα 2.50.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς ἅπαντα τὰ Ἑλληνικὰ Πρῶτα.

Ἐν Γαλατζίῳ 1883.

Δ. Ν. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΣΠΕΡΟΣ.

Σύγγραμμα περιοδικῶν μετὰ εἰκόνων ἐκδιδόμενον ἐν ΛΕΙΨΙΑ τῇ 1]18 καὶ 15]27 ἐκάστου μηνός.

Τιμὴ ἑτηρία προπληρωτῆ φράγκα 40 (= μάρκαι 32 = ρούβλια 10). Τιμὴ καταχωρίσεως δι' ἕκαστον στίχον φοῖνις 50.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙ καὶ ΠΗΡΑΙΕΥΣ· κ. Δημ. Καρποῦρος. ΚΕΡΚΙΡΑ· κ. I. Νεγκουβλῆ. ΖΑΚΥΝΘΟΣ· κ. Ν. Παπαδόπουλος. ΒΡΑΟΥΣ· κ. Νικ. Γεωργιάδης, ἰατρός. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ· κ. Πέτρος Μ. Κωνσταντίνου. ΠΑΤΡΑΙ· κ. Ὅθων Λεβέντης, διευθυντὴς τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ καὶ ἡ λοιπὴ ΑἴΓΥΠΤΟΣ· κ. Πέτρος Σαρφίνης, Βιβλιοπωλετὸν "Ὁ Φοῖνις" ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰωάννης Παπαδῆς, βιβλιοπώλης. ΣΜΥΡΝΗ· κκ. Δεληκῆς καὶ Σ', καὶ κ. Φρ. Σαρτζῆς. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ· κ. Σ. Γράσσης, βιβλιοπώλης. ΚΑΒΑΛΑ· κκ. Α. Γ. Κούλης καὶ Σ'. ΜΥΤΙΛΗΝΗ· κ. Στανφάν Γκορτζιάδης. ΙΒΡΟΣΟΥΑΤΛΑ· Ἀβασ. Ἀναστάς Ἀλεξανδρίδης. ΣΑΜΟΣ· κ. Στανφάν Παυδῆς, ἑσπρας τῆς Σαμαθῆς Βιβλιοθήκης. ΒΗΡΥΤΟΣ· κ. Χρ. Χριστοφόρου. ΑΝΙΨΟΣ· κ. Κ. Ανοσῆς, ἰατρός. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΠΡΗΤΗΣ· κ. Ἀπ. Σπυροπούλου. ΡΟΥΔΟΣ· κ. Μ. Μιχαηλίδης.

ΔΡΥΨΟΙΑ καὶ ΔΕΡΜΗΣΣΟΣ Κύπρου· κ. Π. Α. Παπαδόπουλος. ΛΑΡΝΑΣ· κ. Ἰωάννης Περίδης.

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ· κ. Ἀριστὶδης Α. Βασιλῆς. ΓΑΛΑΖΙΟΝ· κ. Α. I. Σαρογιάννης. ΠΕΡΑΙΑ· κ. Ἰωάννης Α. Βασιλῆς. ΤΟΥΡΝΟ-ΜΑΙΟΥΤΡΕΑΟΝ· κ. Τράμ. Παπαδόπουλος. ΚΟΡΑΒΙΑ· κ. Νικόλαος Καραβίος. ΚΑΛΑΦΑΤΙΟΝ· κ. Νικ. Κουλιέλης. ΓΙΟΥΡΓΕΡΙΟΝ· κ. Εὐθ. Παπαδόπουλος. ΤΟΥΡΝΟ-ΣΕΒΕΡΙΝΟΝ· κ. I. Α. Σακελλαρόπουλος.

ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰωάννης Μάνος, ἰατρός. ΜΟΥΣΧΑ· κ. Γρηγ. I. Ροσσόπουλος. ΟΔΗΣΣΟΣ· κ. Στανφ. Τριτάτος, Φορητῆς. ΤΑΙΦΑΝΙΟΝ· κ. Δημ. Α. Αλεξόπουλος. ΡΟΥΣΤΟΥΜΟΝ· κ. Στέφ. Λοβιζίδης. ΠΡΕΣ· κ. Π. Α. Μπούρας. ΝΙΚΟΛΑΗΡΗ· κ. Θεόδωρος Αναστασίου. ΒΕΡΓΙΝΑ· κ. Νικ. Γ. Τριτάτος. ΞΕΜΑ-ΝΑΙΟΝ· κκ. Ἀλέκη Κωνσταντίνου, ΚΙΣΝΟΒΙΟΝ· κ. Α. Καραβόσης. ΠΟΤΙΟΝ· κ. Περικλῆς Ν. Καμυλάδης. ΣΕΒΑΣΤΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Κ. Α. Παλαιολόγος.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ· κ. Ἰωάν. Α. Περβανόπουλος, ΑΜΒΕΡΠΟΥΑ· κ. Γ. Θ. Σκρανῆ.

ΡΟΥΣΣΕΟΥΚΙΟΝ Βουλγαρίας· κ. Σταῖρος Χριστοπόπουλος.

ΤΕΡΨΙΣΤΗ· κ. Π. Περβανόπουλος. ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ· κ. Ἰωάν. Κ. Σταυρίδης.

ΝΕΑ-ΤΟΥΡΚΙΑ· κ. Δημ. Ν. Μπάτσος, γενικός πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὰ μέρη, ἐνθα εἰσὶν δὲν ἐπιστέλλοντες ὀριστικῶς ἐπιτασίας, οἱ βουλομένοι δύνανται νὰ γένωσι συνδρομηταὶ ἐπὶ προκαταβολῇ τῆς ἐτησίως συνδρομῆς, ἀποτεινόμενοι εἴτε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Διεύθυνσιν (ELSTER-STRASSE No. 19) ἐν ΛΕΙΨΙΑ, εἴτε εἰς τὰ οἰκεία ταχυδρομικὰ γραφεῖα, τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ἑσπερου συνανοοῦσθαι περὶ τούτου μετὰ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν γερμανικῶν ταχυδρομείων. Τὸ ρόβλον ἀποστέλλεται ἐλευθέρως ταχυδρομικῶν τελευτῶν.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ. ELSTER-STRASSE No. 19. LEIPZIG.

Συντάκτης· Δρ. I. ΠΕΡΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑ, ELSTER-STR. 19.

Χαρτοπωλετὸν· Β. ΣΠΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίῳ καὶ Λειψίᾳ. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΑΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.